

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Din sumar:

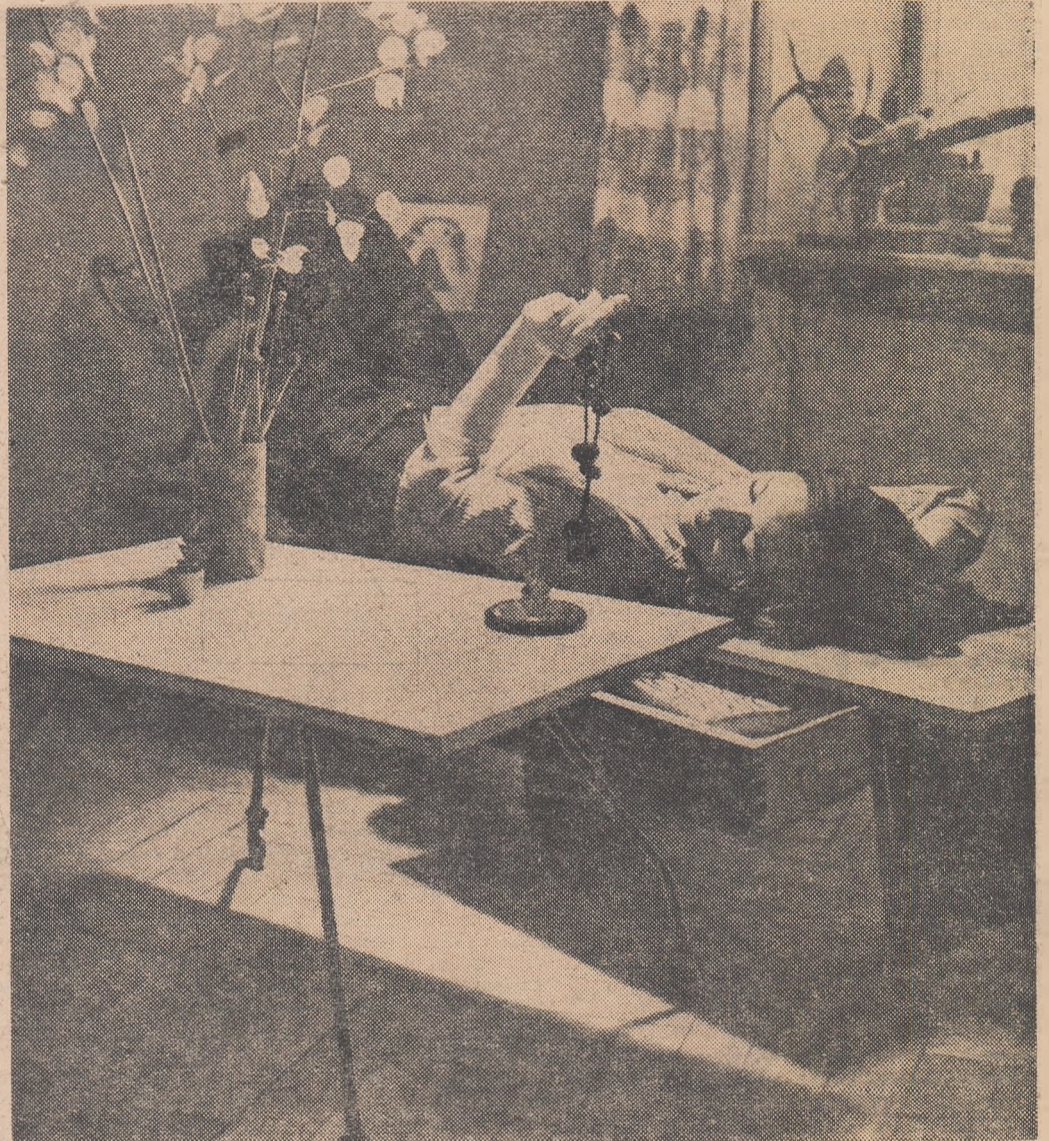
**Aventurile ducelui
de Wellington**

**Chemotronii:
a cutremure
sau bătăi de inimă**

Din cioburi de molecule

„Infrățite în muncă, însuflețite de idealuri și scopuri comune, clasa muncitoare, țărâni-
mea, intelectualitatea formează societatea
noastră nouă, strâns unită sub conducerea
partidului în lupta pentru desăvârșirea con-
strucției socialiste, pentru progresul și înflo-
rirea patriei“.

(Din proiectul de Directive ale Congresului al IV-lea al
Partidului Muncitoresc Român cu privire la dezvoltarea eco-
nomiei naționale în perioada 1966—1970).

Interior modern elaborat la Institutul de mobilă al U.R.S.S.

În colhozul „Lenin” din Kamciatka se împletesc plase de pescuit

**Infruntînd
pe
Simba**

ANUL XXI

24

(1055)

11 iunie 1966

12 pagini, 1 leu

PROZA

Un cunoscător de oameni

„Trebuie să sunați fără încetare și uneori toate trei deodată, umplind cabinetul cu zgomotul lor asurzitor. Dar pe Filip Filipovici nu-l intimidau de loc. Cu mîna dreaptă lua receptorul din dreapta, îl așeza pe umăr și-l sprijinea cu obrazul drept, cu stînga lua celălalt receptor și-l lîcea de urechea stîngă, iar cu deapta, redevenită liberă, lua bilețul ce i se întindea de către un solicitant oarecare, începînd să vorbească cu toți trei: în receptorul din stînga, în cel din dreapta și apoi cu solicitantul. La dreapta, cu solicitantul, la stînga la dreapta, încă o dată la dreapta...”

După aceea, arunca deodată ambele receptoare în furcile lor și acum, cu amîndouă mîinile libere, lua simultan două bilețele. Deschidea unul din ele, ridica receptorul telefonului galben, asculta o clipă, răspundea: „Sunăți mine, la trei”, închidea telefonul și-i răspundea imediat solicitantului: „Nu pot face nimic”.

Cu scurgerea timpului am început să înțeleg ce anume i se cerea lui Filip Filipovici. I se cereau bilete de teatru.

I se cereau bilete sub cele mai diferite forme. Unul, de pildă, îl cerea motivînd că nu se poate întoarce la Irkutsk fără să vadă „Fata fără zestre”. Altul solicita bilete în calitate de ghid din laltă, reprezentînd cîine știe ce delegație. Al treilea nu era nici ghid, nici siberian și nici nu pleca nicăieri, dar îi spunea par și simplu: „Vă aduceți aminte de Petuhov?” Actrițele și autorii declarau cu siguranță: „Filia, a, Filia o să aranjeze lucrurile...” Iar cîte unul îl asigură că „prețul nu contează, prețul îmi este indiferent”.

— Il știu pe Ivan Vasilievici de douăzeci și opt de ani, fornaia o bătrînă careia o molie îi găurise bereta. Sint sigură că n-o să mă refuze.

— Imediat, spuse Filip Filipovici și, fără să aștepte ca bătrînica pisăloagă să termine, îi întinse o bucățică de hîrtie.

— Pentru opt persoane, încep să-și exprime doleanțele un flăcău zdravăn.

— E în regulă, îi răspunse Filip, întinzîndu-i o bucățică de hîrtie.

— Vin din partea lui Arnold Arnoldovici, încep să spună un tinăr, îmbrăcat cu pretenții de eleganță.

— „Imediat”, mă gîndeam eu că i se va răspunde, dar m-am înșelat.

— Nu pot, răspunse Filip surprinzător, plimbîndu-și doar o singură dată privirea pe fața tinărului solicitant.

— Dar Arnold.

— Nu pot. Excluz!

Și tinărul solicitant dispăru, de parcă l-ar fi înghițit pămîntul.

— Sint cu nevastă..., încep un cetățean rotofei.

— La casă! îi spuse convingător Filia și rotofeiul își făcu loc cu coatele spre ușă, în vreme ce Filia striga de acum la telefon: „Nu! Miine!”, citind în aceeași vreme, cu un ochi, un bilețel ce tocmai i se întinsese.

În timpul asta am reușit să înțeleg că Filia nu se lăsa influențat de aspectul exterior al solicitanților și, desigur, nici de bilețelele lor. Erau oameni modești, chiar prost îmbrăcați, care în chip cu totul neașteptat pentru mine primeau două bilete în rîndul patru, pe cînd alții, eleganți, nu primeau nimic. Unii aduceau cu ei niște adrese kilometrice de la Astrahan, Eupatoria, Vologda, Leningrad dar ele nu-i făceau nici o impresie și Filia îi amîna pentru a cincea zi, dimineața, pe cînd alții, modești și tăcuți, nu ajungeau să deschidă gura și de abia întindeau mîna că și primeau un bilet.

Devenind mai înțelept, am înțeles că în fața mea se află un om care-și cunoaște bine semenii. Și înțelegînd acest adevăr, m-am simțit și eu emoționat, iar inima a început să-mi bată mai tare. Da, în fața mea se afla un mare cunoscător de oameni! El pătrundea pînă în adîncul sufletului lor. Le ghicea dorințele secrete, le cunoștea pasiunile și năvrurile știa tot ce ascundeau, chiar și laturile lor bune și, ceea ce e și

mai important, știa cînd au dreptate. Știa cine și cînd trebuie să meargă la teatru, cine anume are dreptul să ocupe un loc în rîndul patru și cine anume trebuie să se îngheștie la galerie, aciundu-se pe o scară, cu speranța că cineva se va ridica, lăsîndu-i locul.

Am înțeles că școala lui Filip Filipovici era o școală a măiestriei.

Și cum să nu fi cunoscut oamenii, cînd în cei cincisprezece ani de serviciu, trecuseră prin fața lui zeci de mii de solicitanți. Printre ei erau ingineri, chirurși, actori, delapidatori, casnice, mașiniști, învățători, mezzo-soprane, zidari, ghitariști, hoși de buzunare, dentiști, pompieri, fotografi, planificatori, aviatori, președinți de colhozuri, maeștri de călărie, montori, vinzători de la magazinele universale, studenți, frizeri, constructori, pensionari, vinificatori, violonceliști, scamatori, femei divorțate, responsabili de cafenele, jucători de pocher, homeopați, acompaniatori, grafomani, chimiști, dirijori, atleți, șahiști, laboranți, escroci, contabili, schizofrenici, manichiuriste, scotitori.

Ce nevoie mai avea Filip Filipovici de bilețele de recomandare?

O singură privire și primele cuvinte ale unui solicitant erau suficiente pentru a ști ce drepturi are respectivul. Răspunsurile lui Filip Filipovici erau întotdeauna infailibile.

Mihail Bulgakov

(Fragment din volumul „Romanul teatral”)

VITRINA

Ecouri dureroase

Cu povestirea „Departate de drum”, N. Pocivalin ne introduce parcă pe neașteptate, la douăzeci de ani de la terminarea războiului, într-un univers dureros, în care cuvintele, clipele și gîndurile oamenilor ce-l populează au alte dimensiuni și alte valori. Poate că universul acesta, al victimelor ultimei conflagrații mondiale, ar fi meritat un contur mai apăsător, caracterele — o tentă mai exactă, dar și așa autorul și-a îndeplinit, pînă la un punct, obligațiile.

„Departate de drum” schițează destinul și mai ales existența actuală a unor foști combatanți — bărbați și femei — care-și sfîrșesc viața mutilată de război, în pavilionale liniștite ale unei Case a invalizilor.

Evdochia Petrovna, cu sistemul nervos zdrobit, fost maior de tancuri, a păstrat neștiute, vreme îndelungată, traumele provocate de evacuarea ei dintr-un tanc incendiat. După terminarea războiului a reușit să-și reia cu succes ocupațiile civile și mult mai tîrziu, cu prilejul unor neplăceri familiale, boala și-a arătat colții, „ca o mină cu explozie întîrziată”, cum se exprimă autorul. Aici războiul a ținut parcă să-și amintească existența în chipul cel mai plastic, cu o metaforă pe deplin convingătoare.

Colonelul Ivanțov trăiește, trăiește cu adevărat, chiar dacă întunericul din pupilele sale e complet. Marile zbateri ale tragediei sale par a se fi consumat de mult și acum el își scrie liniștit lucrările de specialitate.

Într-o deplină opoziție cu Ivanțov, care și-a redobîndit echilibrul, se află eroina principală a povestirii, Valia Usova. Ei nu i se aplică nici măcar observația generală a autorului despre pensionarii acestui așe-

*) N. Pocivalin: „Departate de drum” (titlul rus „V storone ot doroghi”), revista „Neva” 5/1965.

zămînt: „Dacă omul nu-și trăiește ziua de azi, trecutul poate deveni pentru el nu numai prezent, ci și viitor”. Într-adevăr, trupul Valiei Usova, fără mîini și picioare, este lipsit multă vreme de orice scînteie de viață. Casa invalizilor este pentru ea un mormînt. Mai exact, unul din mormînte. Pentru că adusă la spital în stare de comă, cu actele ferfenițate, îi este dat să aștepte, cînd se deșteaptă după operație, că i se spune nu Belousova, ci Usova. Ea acceptă astfel dispariția dintre cei vii cu sentimentul că trupul ei bont nu-i mai dă oricum dreptul la existență. De aceea, o dată cu decorarea, se anunță oficial și moartea sa, după ce fusese anunțată dispariția, la fel de neîntemeiată, a logodnicului ei, Sașa Kolomițev.

Autorul a fixat clipele în care Valia află că Sașa Kolomițev trăiește și că la fostul ei cămin de orfani, pedagogul Andreev i-a cinstit memoria, printr-o scurtă cuvîntare. Valia are senzația că asistă la propria ei înmormîntare sau la propria ei înviere. Momentul conține, în starea potențială, o mare sursă de dramatism, de care autorul nu se folosește, însă, cu destulă îndemîinare. El vrea, doar, să ne sugereze că aceste două incidente o readuc la viață pe Valia, dispusă acum să amintească și să reamintească tuturor urgiile războiului.

P.G.

ISTORIE LITERARĂ

Cibernetica
e de partea lui
Shakespeare

Discuțiile despre paternitatea lui „Hamlet”, „Romeo și Julietta” sau „Richard al III-lea” au o lungă tradiție în istoria literaturii universale. Printre numele scriitorilor citați ca autori ai acestor opere, în afară de Shakespeare, se numără de obicei acelea ale lui Christopher Marlowe și Francis Bacon.

În ultimul timp, în această prelungită dispută, au intervenit și mașinile de calculat. Cu ajutorul lor, cercetătorii britanici au întreprins analiza unor fragmente din operele celor trei scriitori și au stabilit că la fiecare două mii de cuvinte, Shakespeare folosește conjuncția „și” de șizeci și unu de ori, Marlowe de șizezeci și cinci de ori, iar Bacon de optzeci de ori. Astfel, s-a descoperit o diferență stilistică evidentă între cei trei scriitori.

Pentru o mai mare siguranță, cercetătorii au hotărît să supună studiului, cu ajutorul mașinii de calculat, încă șase mii de cuvinte, din opera fiecăruia dintre autorii citați.

(Din „Literaturnaia Rossia”)

Casa memorială
Maxim Gorki

De curînd, s-a deschis la Moscova Casa memorială Maxim Gorki. În această casă, situată pe strada Kacialov nr. 6, și-a petrecut scriitorul ultimii cinci ani ai vieții sale, între 1931—36. De aceea, nu e de mirare că locuința aceasta, deloc neobișnuită, concentrează între pereții ei amintiri și ecouri cu semnificații deosebite pentru istoria literaturii sovietice și universale.

Aici, Gorki a continuat să lucreze, uneori cite nouă sau zece ore pe zi, la operele sale de mare prestigiu, ca „Viața lui Klim Samghin”, la piesele sale celebre: „E-

cartea

gor Buliciov și alții”, „Dostigaev și alții” a doua variantă a „Vasei Jeleznova” etc. Iată biroul, mai înalt decît cele obișnuite — intrucît scriitorul nu se putea apleca prea tare din pricina bolii sale — cu ochelarii ce se odihnesc de multă vreme, cristalul lui. Sau sculpturile în os, chinzești și japoneze, de care scriitorul e foarte îndrăgostit. Sau instrumentele grădinarit, pe care Gorki le minuia adese cînd dorea să se relaxeze, după o perioadă de muncă încordată.

Un deosebit interes prezintă biblioteca alcătuită din mii de volume. Multe dintre cărțile ei păstrează adnotările scriitorului din care s-ar putea alcătui un fel de calendar doscop al gusturilor și ideilor lui estetice. Numeroase adnotări au servit ca puncte de plecare pentru articolele lui literare.

În acest interior se poate reconstitui ușurință ziua de lucru a scriitorului. Ea începe la 8 dimineața, cu trecerea în revizită a gazetelor și sublinierea materialelor ce urmau a fi citite mai tîrziu, după ore ce și le petrecea în fața propriilor sale manuscrise. O bună parte din ziua lui de lucru era consacrată întîlnirilor și convorbirilor cu scriitorii, ședințelor etc. Să nu tîm că Gorki se număra printre editorii unor opere monumentale ca „Istoria războiului civil” sau „Istoria fabricilor uzinelor”, făcea parte din colective care editau „Viața oamenilor celebri”, „Biblioteca poetului” și altele. De aceea e de mirare că ziua lui de muncă nu sîrșea niciodată mai devreme de 11 noaptea, cu toate că, după cum se știe, suferea de o tuberculoză avansată.

Între zidurile acestei case, Gorki a fost vizitat de numeroși scriitori din toate țările lumii și de cîțiva dintre eroii povestirilor sale... Din categoria acestora din urmă amintim pe proprietarul brutăriei din Kazan, unde lucrase cîndva Gorki. Scriitorul i-a făcut portretul în povestirea „Ștafeta” și totuși el nu s-a sîit să-l viziteze după foarte mulți ani.

O întîlnire mult mai plăcută pentru Gorki trebuie să fi fost aceea pe care a avut-o eroina din povestirea „Despre primădragoste”. Spre surpriza scriitorului, ea și-a făcut într-o zi apariția la locuința lui din strada Kacialov, după ce ani de zile se socotise trecută de mult în lumea umbrelor.

EDUCAȚIE LITERARĂ

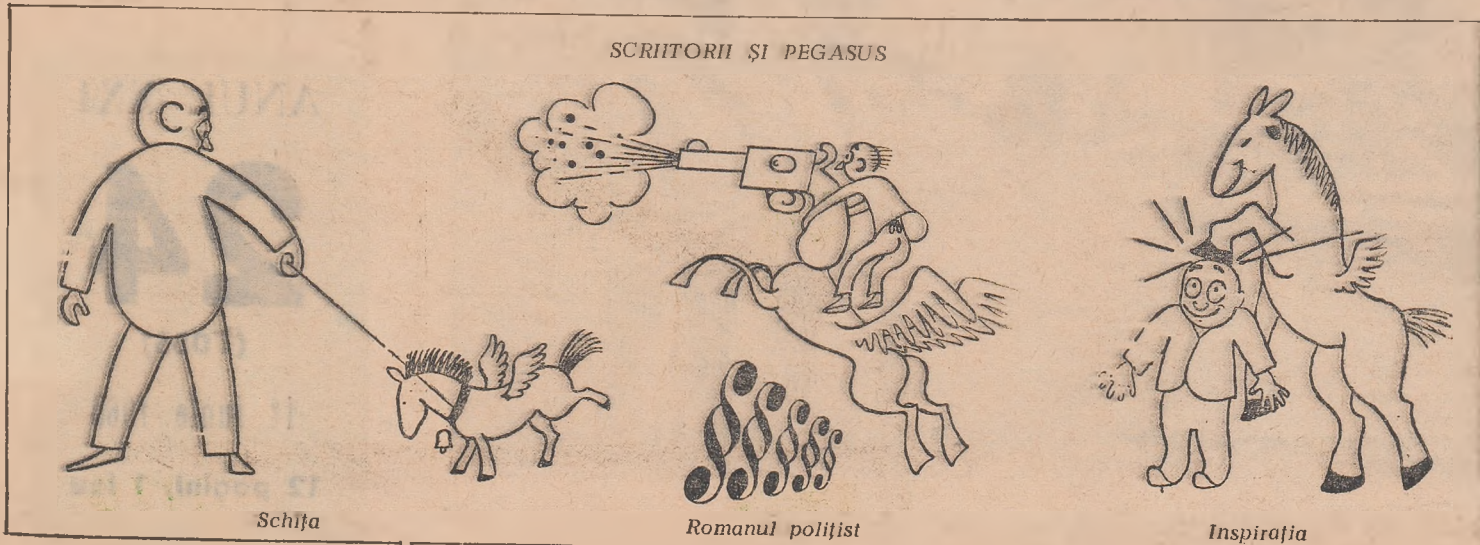
Estetica și pregătirea...
bucătarilor

O lucrare de control cu tema piese „Oceanul” de Al. Stein este un lucru cu totul obișnuit, atît în școlile medii, cît și în facultățile de filologie ale tuturor universităților sovietice. Dar la școala medie tehnică de... bucătari din Moscova? Evident, aci o lucrare de control cu această temă pare la prima vedere cu totul neobișnuită.

La prima vedere, numai. Pentru că în programa analitică a școlii este înscris și obiectul ce poartă numele de „estetică”. De aceea, tema de control anunțată mai sus ne-a putut surprinde pe noi, dar nu și pe elevii susnumitei școli, chiar dacă ei și-a ocupat locul între alte teme cu totul diferite: cum se pregătește un meniu festiv, de pildă, și cum se prepară o budincă fără ouă...

Lăsînd, însă, gluma de o parte, vî putem informa că studiul esteticii a fost introdus în toate școlile medii tehnice din Uniunea Sovietică și că tipurile acestea de școli, după profesiile pentru care îi pregătesc pe elevi, sînt în număr de șase sute. Ceea ce înseamnă că în zeci de mii de școli tehnice, milioane de elevi își vor însuși, o dată cu profesia, principiile de bază ale esteticii și că, în felul acesta, ei vor deveni mai repede cititori buni de romane, spectatori avizați de teatru, sau auzitori preveniți în sălile de concerte.

SCRITORII ȘI PEGASUS

Izvor de noi elanuri și biruinți

nia publică românească a primit acesteia cu un uriaș interes două momente de excepțională importanță a opera de construcție socialistă în noastră, care urmează a fi supuse și aprobării celui de-al IV-lea Congres al partidului: proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea economică în răstimpul 1966—1970 și proiectul de Directive cu privire la valorizarea surselor energetice și electrificării în întreaga țară în anii 1966 și 1975. Întregul

Galați, combinatele chimice de la Craiova, Turnu Măgurele, Tg. Mureș, uzina de aluminiu de la Slatina, hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej” de pe Argeș; cu un mare număr de întreprinderi mărite și dezvoltate, înzestrate cu tehnică nouă. În anii șesenalului s-au dezvoltat mai accentuat tocmai regiunile rămase în urmă în trecut, îmbunătățindu-se astfel repartizarea teritorială a forțelor de producție. În același timp, o dată cu ridicarea de obiective industriale, au fost

Directive va marca, de asemenea, o importantă creștere a producției de metal, de metale neferoase, o dezvoltare susținută a industriei constructoare de mașini. Industria chimică va continua să înregistreze un ritm înalt de creștere. Importante obiective sînt prevăzute în proiectele de Directive referitor la industriile ușoară și alimentară.

Proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 stabilește ca o sarcină

punde cu un ritm mediu anual de 3,5 la sută.

Evident, realizarea mărețelor obiective prevăzute în proiectele de Directive presupune o creștere corespunzătoare a investițiilor. Într-adevăr, în perioada 1966—1970 se va asigura din fondurile centralizate ale statului un volum de investiții de 250—260 miliarde lei, adică cu 50 la sută mai mult decît în anii 1961—1965.

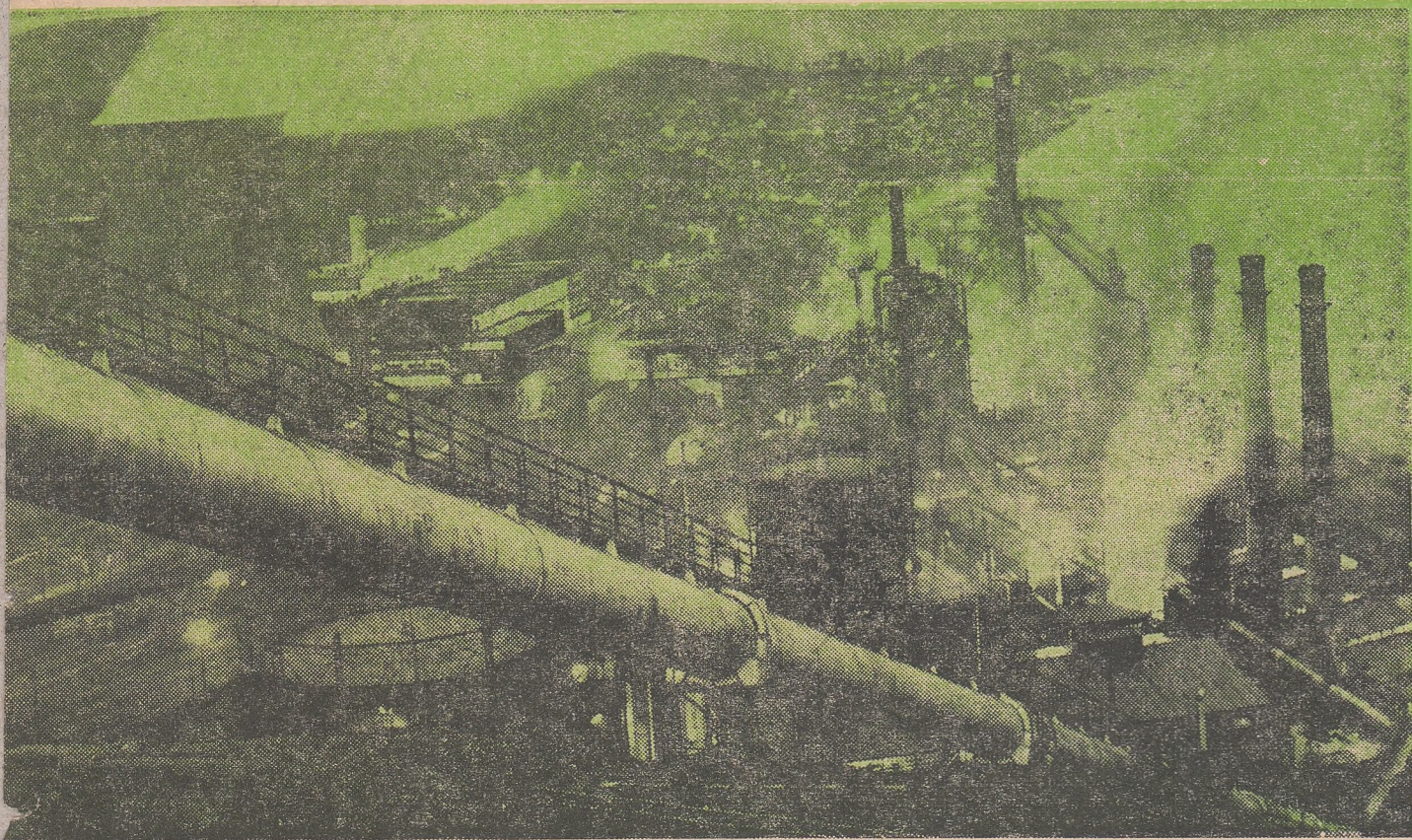
Dezvoltarea complexă și multilaterală a economiei naționale este strîns împletită, în proiectele de Directive, cu preocuparea continuă a partidului pentru promovarea în ritm accelerat a introducerii tehnicii celei mai înaintate, cu grija pentru progresul științei, pentru formarea și perfecționarea cadrelor de specialiști, pentru ridicarea nivelului de pregătire profesională a muncitorilor și cadrelor tehnice.

Ridicarea continuă a bunăstării celor ce muncesc constituie un obiectiv de primă importanță al politicii partidului și statului nostru. Pe temelia traică a dezvoltării întregii economii naționale — arată Directivele — se va realiza o creștere a venitului național și — o dată cu aceasta — a posibilităților statului de a asigura, printr-un ansamblu de măsuri, ridicarea nivelului de trai al întregului popor. În 1970 salariul real urmează să crească cu 20—25 la sută față de nivelul din 1965, iar veniturile reale ale țărăniimii cu 20 la sută; în același timp vor spori și veniturile pensionarilor. În următorii cinci ani se vor construi din fondurile statului circa 300 000 de apartamente, cu circa 25 la sută mai mult decît între anii 1961 și 1965.

Proiectele de Directive ce vor fi prezentate spre aprobare celui de-al IV-lea Congres al partidului exprimă interesele vitale ale poporului și țării noastre. Dezbătîndu-le temeinic și completîndu-le cu noi propuneri, oamenii muncii vîd în planurile inițiate de partid propriile lor planuri o cauză a tuturor cetățenilor cu dragoste de țară, căreia se cuvine să-i consacre întreaga inițiativă și putere de muncă.

Poporul nostru vede în partid organizatorul și conducătorul luptei pentru construirea socialismului și urmează cu însoflete chemările sale. Acesta este și izvorul profundului interes cu care comunistii, toți oamenii muncii din patria noastră au primit proiectul de statut al partidului. „Partidul nostru — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu, prim-secretar al C.C. al P.M.R., în cuvîntul rostit la încheierea dezbaterilor plenarei C.C. al partidului din 31 mai — 2 iunie a. c. — a demonstrat că este o forță uriașă, a cărei politică este urmată cu nemărginită încredere de întregul popor și avem convingerea că, sub conducerea sa, oamenii muncii din patria noastră vor îndeplini cu succes marile sarcini care ne stau în față”.

„VEAC NOU”

Vedere nocturnă de la Reșița

poporul a luat astfel act, cu un sentiment de reală și întemeiată mîndrie, de cele mai importante și sarcini trasate de el — vast program ce cuprinde toate domeniile vieții economice și sociale, proiecte de dezvoltare proporțională, armonioasă și mereu ascendentă a economiei naționale.

Proiectele Directivelor Congresului al IV-lea se impun chiar de la prima lecție în două mari caracteristici definitorii și deosebită însemnătate: ele prezintă o continuitate logică, firească, a proiectelor de dezvoltare și se remarcă prin profundul lor realism, prin conținutul științific bazat pe realitățile și posibilitățile țării noastre, pe aplicarea acestora în condițiile noastre concrete a teoriei marxist-leniniste.

Proiectele Directivelor au la bază realitatea și de pînă acum, mărețele înfăptuiri ale poporului nostru dobîndite în cursul realizării cu succes a planului de șase ani și îndeplinirea sarcinilor trasate de Congresul al III-lea, punîndu-și toate eforturile și talentul și forța creatoare în slujba construcției socialiste, poporul nostru a reușit în această perioadă transformări revoluționare de mare amploare: încheierea procesului de cooperativizare a agriculturii, ceea ce a consfințit triumful socialismului nu numai la orașe ci și la sate, ridicarea pe o treaptă mai înaltă a tehnico-materiale a socialismului. Căpătate în muncă, însușite de ideea și scopuri comune, clasa muncitoare, muncimea, intelectualitatea — arată proiectul de Directive cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966—1970 — formează societatea noastră socialistă, strîns unită sub conducerea partidului, în lupta pentru desăvîșirea construcției socialiste, pentru progresul și înflorirea patriei”.

Cursul planului șesenal au fost obținute rezultate remarcabile în toate domeniile economiei și culturii. Producția industrială a depășit atît ca volum, cît și ritmul ei de dezvoltare prevăzute în Directivele Congresului al IV-lea al partidului. La capătul anului 1965 are ne aflăm ea va fi de 2,24 ori mai mare decît în 1959, iar ritmul mediu anual înregistrat impresionantul indice de 10,5 la sută, față de 13 la sută cît era în anul 1959. Datorită acestor rezultate, România socialistă are astăzi o producție industrială de 9,5 ori mai mare decît în 1938.

În ajunul celui de-al IV-lea Congres al partidului, țara noastră se înfățișează cu un măreț tablou de transformări în geografia ei economică: cu noi și moderne complexe industriale la Brazi și Brăila, la Neamț și București, Pitești, Coșta Jui, Blaj; cu noi șantiere pe care se construiesc importante unități industriale cum sînt marile combinat siderurgic de la

construite noi cartiere de locuințe, în care s-au mutat aproximativ un milion de locuitori, precum și numeroase instituții social-culturale.

În ajunul Congresului al IV-lea al partidului, România socialistă este o țară cu o economie socialistă multilateral dezvoltată, cu o agricultură cooperativizată ce valorifică tot mai bine marile ei rezerve, cu un patrimoniu cultural în plină înflorire.

Acest luminos tablou al vieții noastre noi înmulțește puterile oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării, le întărește încrederea în forța lor creatoare, este un izvor de noi elanuri și biruinți.

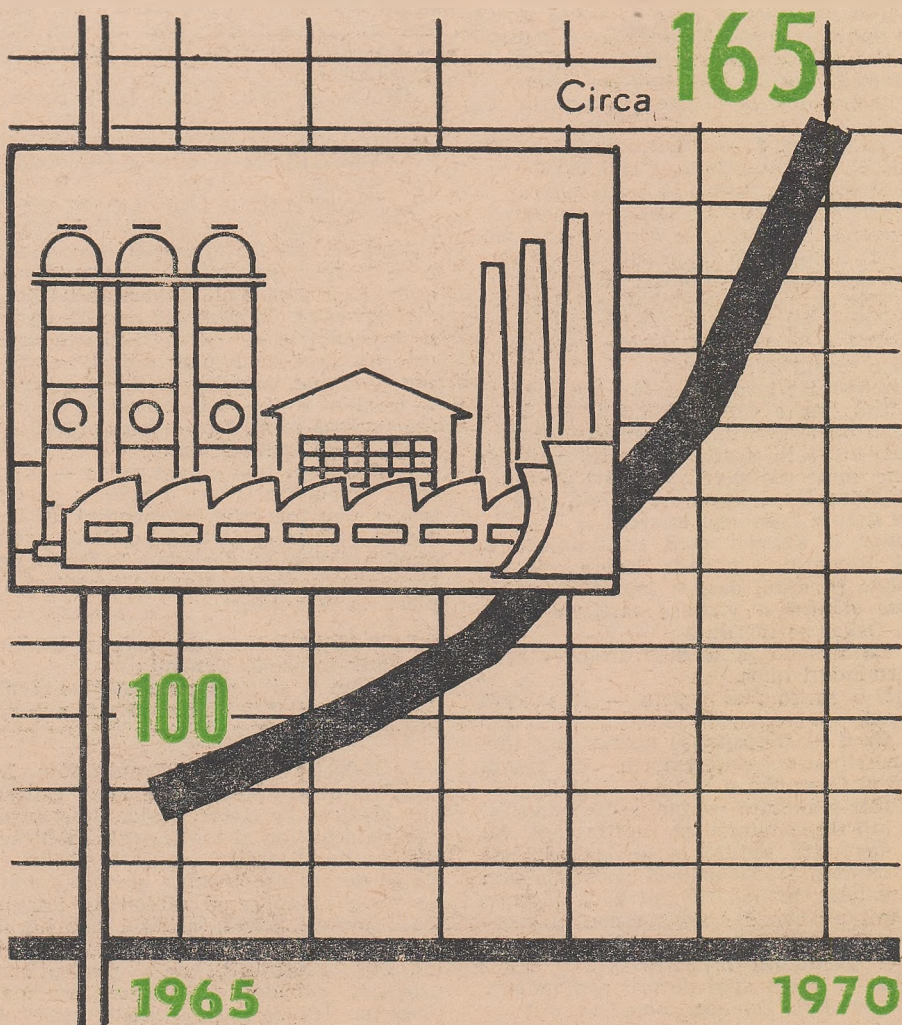
Stabilind sarcinile de bază pentru perioada care se deschide în fața noastră, proiectele de Directive pornesc de la premisa continuării neabătute a politicii de industrializare socialistă și, în cadrul acesteia, a creșterii cu prioritate a producției mijloacelor de producție, concomitent cu sporirea și perfecționarea producției bunurilor de consum. Socotită în prețurile comparabile folosite pînă în prezent (prețurile anului 1955), producția industrială globală va fi în 1970 cu circa 65 la sută mai mare decît în 1965, înregistrînd un spor mediu anual de 10,5 la sută. Ca valoare absolută a producției, acest procent de creștere este mult mai mare decît cel obținut în primii cinci ani ai șesenalului, deoarece el se referă la o producție industrială globală de două ori mai mare decît cea din 1959. Producția mijloacelor de producție (grupa A) va spori cu circa 70 la sută, iar producția bunurilor de consum (grupa B) cu circa 60 la sută. Industria noastră socialistă va avea asigurată — conform proiectelor de Directive — o tot mai largă bază de materii prime, pentru a cărei dezvoltare se prevede un vast program de cercetări geologice ce va țîni în special spre mărirea rezervelor de țîței, gaz metan, minereuri neferoase și nemetalifere.

O condiție importantă pentru avîntul întregii economii naționale o constituie dezvoltarea bazei energetice, care se impune a se afla cu un pas înaintea dezvoltării industriale. Proiectul de Directive cu privire la valorificarea surselor energetice și electrificarea țării în perioada 1966—1975 prevede mari lucrări pentru prospectarea de noi rezerve de combustibili, sporirea producției de energie electrică primară și extinderea electrificării țării. Se va acorda o deosebită atenție valorificării resurselor hidroenergetice ale Dunării, în colaborare cu țările vecine, precum și a cursurilor întregii rețele de apă. În același timp, la izvoarele tradiționale de energie se va adăuga o nouă și importantă sursă: începerea utilizării forței atomului pentru producerea de energie electrică și termică.

Noul cincinal vestit de proiectele de

de cea mai mare însemnătate mobilizarea susținută a rezervelor și posibilităților existente în agricultură prin accentuarea eforturilor de înzestrare tehnico-materială, consolidarea și lărgirea rezultatelor pozitive înregistrate în dezvoltarea gospodăriilor agricole de stat și cooperativele agricole de producție, în vederea creșterii producției agricole, vegetale și animale. Ca urmare a ansamblului de măsuri prevăzute, producția agricolă globală urmează să crească în viitorii cinci ani cu circa 20 la sută în comparație cu media anilor 1961—1965, ceea ce corespunde

PRODUCȚIA GLOBALĂ INDUSTRIALĂ

Dr. Richard Sorge

MISIUNE SPECIALĂ: BERLIN-TOKIO

(V)

În 1933, Richard Sorge, lucrător în serviciul de informații sovietic, este rechemat de la Șanghai la Moscova spre a i se încredința o nouă misiune, mult mai primejdioasă și anume aceea de a se stabili la Tokio în calitate de corespondent al unui ziar hitlerist.

În prealabil, însă, șefii săi hotărâse ca Richard Sorge să petreacă o vreme în Germania, spre a câștiga încrederea autorităților naziste. În fragmentele publicate în ultimele două numere, autorii povestirii noastre documentează descriu începuturile activității lui Sorge la Berlin.

(Urmare din nr. trecut)

La un moment dat, totuși, inima-i tresări de bucurie: deasupra clădirii ambasadei U.R.S.S. filiația steagul roșu. În mijlocul capitalei fasciste se înalță mândru flamura cu secera și ciocanul. Richard își mișcă ochii pentru ca trecătorii să nu-i zărească strălucirea din priviri. Ar fi fost de ajuns să facă câțiva pași spre stînga ca să ajungă pe teritoriul patriei.

Dar continuă să meargă pe Unter den Linden...

Întâlnire cu Oskar

Barul „Spumă de bere“ de pe Hedemannstrasse se afla ușă în ușă cu un „local“ al poliției. Din „local“ răzbăteau în stradă glasuri răgușite și furioase iar la intrare se înghesuiau poliști și indivizi în cămăși cafenii. De altfel și barul era plin de poliști. „După cum se vede, le place să se atîna aici — își spuse Richard. Tocmai bun ca loc de întâlnire conspirativ!“

Intră în bar, se instalează la o măsuță mai retrasă, așeză alături, cât mai la vedere, o cărtușie cu coperti verzi și comandă o porție de crenvurști cu varză și bere. Apoi îmbrățișă cu privirea încăperea. Cei mai mulți poliști erau oameni în vîrstă. Mulți dintre ei își începuseră, probabil, cariera încă de pe vremea Kaiserului Wilhelm... Dacă ar fi știut cine era Richard ce s-ar mai fi năpustit asupra lui! Dar poliștii priveau cu teamă la bărbatul voinic, îmbrăcat civil și se țineau cât mai departe de el; îl socoteau, se pare, agent al poliției politice. Unul dintre ei, din prea mult zel, îl salută chiar cu mîna ridicată. Richard răspunde plictisit.

La douăsprezece fix intră în bar un om înalt cu păr cărunt și se îndreptă direct spre masa lui Sorge. Ținea în mînă o mapă galbenă. „El trebuie să fie“ — își spuse Richard și, după o cercetare mai atentă, îl recunoscu în insul care se apropia pe Oskar.

— Ai și sosit? — îl întrebă Oskar. Mă bucur că te văd! Cum ai călătorit?

Poliștii care ședeau în jurul măsuțelor îl urmăriră o vreme pe Oskar cu privirea, dar apoi se întoarseră la crenvurștii și berea lor. Richard își dădu seama că Oskar vroia să-l facă să înțeleagă că trebuia să se poarte cât mai degajat. Nu se întimplase nimic deosebit — părea Oskar să spună. Erau doi prieteni buni care se întîlniseră după o scurtă despărțire.

Schimbară citeva fraze fără importanță și goli ră cite o cană plină ochi cu bere. Nimeni nu le mai dădea atenție.

Apoi ieșiră în stradă și porniră agale pe o aleie umbroasă și retrasă dintr-un squar aflat chiar lângă bar. În sfîrșit, puteau vorbi despre ceea ce-i interesa.

Oskar îl întrebă cum se aranjase la hotel. Richard în povestii despre cele întimplate în ajun, despre faptul că nu se putuse stăpîni și vizitase cartierul Wedding. Oskar se încruntă:

— Nu trebuia să te duci acolo — rosti el, privindu-l tăios.

— N-o să se mai repete — îl asigură Richard.

— Cred — îi răspunde acesta. Dar ține minte, situația este extrem de gravă. Partidul Comunist a fost trecut în ilegalitate. Într-o singură noapte au fost arestați zece mii de comuniști și antifasciști. Au fost devastate sediile organelor centrale ale partidului. Închisorile și cazarmile gem de arestați. Goring, ministrul de interne, a numit un comisar special pentru coordonarea acțiunilor anticomuniste ale poliției și partidului hitlerist.

Oskar îi vorbi apoi despre nenumărate alte primejdii. Dar se comporta atît de degajat, privirea și vocea îi erau așa de

calme, încît Sorge își spuse uimit: „Asta zic și eu stăpînire de sine“.

— Ți-am făcut rost de o excelentă scrisoare de recomandare pentru „Frankfurter Zeitung“ — îl înștiință apoi Oskar, scoțînd din mapă un plic. Se pare că e ziarul cel mai potrivit pentru scopurile noastre. În primul rînd e una din cele mai mari și mai influente publicații germane și are un larg public cititor în străinătate. În al doilea rînd, deși a fost supusă și ea unificării naziste generale, deși are strînse legături cu cercurile monopoliste și e ostilă comunismului, trece totuși drept un bastion al liberalilor și nu e atît de zgomoasă și de vulgară ca alte publicații. Asta te va scuti de necesitatea de a ridica în slăvi regimul hitlerist. Se vorbește chiar

Oskar

că Goebbels ar menține ziarul ca mijloc propagandistic pentru a influența pe intelectuali. În al treilea rînd, „Frankfurter Zeitung“ n-a avut niciodată corespondenți permanenți la Moscova, ceea ce înseamnă că există mai puține șanse ca vreun redactor al lui să te fi întîlnit în Uniunea Sovietică. Și în sfîrșit, la „Frankfurter Zeitung“ ești deja cunoscut prin articolele trimise din Șanghai. De aceea vom miza în special pe acest ziar, deși ne vom îngriji și de altele ca să-ți facem cît mai mare publicitate.

Dezbătută apoi pe toate fețele problema dacă era sau nu cazul ca Richard să încerce a intra în partidul național-socialist.

— Bătrînul mi-a recomandat acest lucru — spuse Richard.

— Totuși chiar și acum naștii fac primiri în partid cu multă prudență — obiectă Oskar. De altminteri am aflat că naștii au și pus mîna pe toate dosarele activiștilor comuniști, întocmite de poliția din Sewering. Printre ele se află desigur, și dosarul tău. Ar putea să-ți dea de urmă... Cred că ar fi mai indicat ca aici să capeți numai acreditările de la ziare, iar în partidul nazist să te înscrii la Tokio. În felul acesta te-ai expune mai puțin.

Își luară rămas bun.

— N-o să ne mai putem vedea — îi spuse la despărțire Oskar. Legătura cu Centrul o vom ține prin intermediul lui Inge. Astăzi o să te mai chemo o dată. Așadar, după o săptămînă de ședere la Berlin pentru acclimatizare și calmarea nervilor, o să pleci la Frankfurt.

La 9 iunie, înainte de a părăsi Berlinul, Richard informă Centrul:

„Nu am o situație prea strălucită aici. De aceea voi fi fericit cînd voi putea să dispar. Ramzai“.

La redacția ziarului „Frankfurter Zeitung“ totul era solid și de bună calitate: atît clădirea cu citeva etaje, cît și birourile redactorilor și mobilierul. În încăperile cu pereți îmbrăcați în lambriuri de stejar de culoare închisă, printre fotoliile de piele lucitoare și tablourile impunătoare plutea, parcă, spiritul bancherului Leopold Sonnemann, întemeietorul ziarului. Dar redactorii, deși purtau haine proaspăt călcate, plastroane imaculate, pince-nez-uri de aur și chelii rozalii, făceau impresia unor șoareci speriați. În-

ainte de a intra la redactorul șef, Richard rătăci o bucată de vreme pe culoare și prin birourile reporterilor și dădu o raită chiar și prin cafeneaua de la parter. Pro-tutindeni întîlni oameni care șușoteau pe la colțuri și priveau cu teamă în jur.

Surprins unele frînturi din discuții:

— ...gîndește-te numai: trezeci de la-găre de concentrare. La Dachau, Schleswig, Sachsenhausen... În ele sînt internați trezeci de mii de deținuți. Fiecare regiment SS își are lagărul lui!...

— ...se pregătește un control medical general... — am citit romanul „Mihail“ al lui Joseph Goebbels. Îți spun sincer, n-are decît aforisme.

— Ssst, sst!... Lucrările ministrului propagandei trebuie neapărat lăudate!...

Deci și această fortăreață a presei, ziarul liberalismului burghez, era cuprinsă de spaimă.

În cele din urmă Richard intră în biroul redactorului șef. Acesta, un bărbat gras și îndesat, care părea un pitic în comparație cu biroul și cu dulapurile uriașe din cabinetul său, citi recomandăția pe care i-o dăduse lui Richard un înalt demnitar din Berlin și surise amabil:

— Sînt foarte, foarte măgulit, doctor Sorge.

Se rostogoli apoi ca un balon de la biroul lui, îi întinse lui Richard o mină grăsuie și umedă, după care-l pofti să ia loc și se așeză și el într-un fotoliu.

— V-am publicat întotdeauna cu multă plăcere corespondențele pe care ați binevoit să ni le trimiteți din China — ciripi el. Și vom fi bucuroși să vă avem corespondent special. Stimatul meu prieten îmi scrie că ați dori să fiți reprezentantul ziarului nostru la Tokio. De ce vă căutați fericirea atît de departe? V-aș putea oferi un post în aparatul nostru, aici, la Frankfurt.

— Vedeți dv., pe mine mă atrage Extremul Orient.

Redactorul șef îl privi o clipă complice după care adăugă:

— Da, da, înțeleg, cît mai departe de păcat... Apoi, coborînd glasul, îi spuse confidențial: Ați auzit că redactorul nostru Lauding, șeful secției care se ocupă de problemele bursei și președintele uniunii ziariștilor din oraș, a fost arestat? Și pentru ce? Pentru că în timpul discursului unui nazist — comisarul cu problemele bursei — a făcut unele observații irevențioase.

Richard ridică brusc capul și rosti tăios:

— După părerea mea, domnule redactor șef, observațiile jignitoare cu privire la discursul unui comisar al guvernului nu fac cinste unui colaborator al ziarului dumneavoastră.

— Desigur, desigur! — încuviință zîmbind redactorul șef. Sînt exact de aceeași părere. Colectivul, însă, dă semne de nervozitate, operativitatea scade. În ce mă privește — rosti el, ridicîndu-se de pe scaun — aprob candidatura dv. Dar toate problemele, inclusiv încadrările, nu le pot rezolva decît cu aprobarea comisarului numit de partidul național-socialist pe lângă ziarul nostru. Îmi îngăduiți să vă conduc la dînsul?

La o sticlă de vin

Biroul comisarului se afla alături de cabinetul redactorului șef. Încăperea era la fel de mare iar comisarul, un tînăr pirpiriu, se pierdea parcă printre fotolii și canapele. Pe perete erau agățate un tablou mare al Fûhrerului și un steag cu zvas-tică. Totuși comisarul nu purta tunică neagră sau cafenie, ci haine civile.

— Puteți pleca — îi spuse el redactorului șef, care începuse să țină un discurs în toată legea. O să mă lămuresc singur.

Și îndată ce redactorul închise ușa, comisarul rosti tăios:

— Ia loc și povestește tot. De la începutul începutului.

— Ce anume?

— Cum ce? Biografia. Ai avut evrei în familie?

Șubred și cu privirea tulbure, comisarul îi amintea lui Richard de unul din studenții inchiizitori care arsese cărți în Piața Operei. „Pe ăștia trebuie să-i iei tare“ — își spuse el și, aplecîndu-se spre comisar, rosti calm:

— Scumpule, eu eram adept al lui Adolf al meu pe vremea cînd mămică dumitale te mai ștergea încă la nas. Heil Hitler!

— Heil! — rosti comisarul sărîns de pe scaun și uitîndu-se bănuș Richard. Asta-i altă poveste, Herr...

— Doctor Sorge — spuse nepăsător chard.

— Totuși datoria mea este să vă concepțiile oamenilor care scot prap asta de fițuică — continuă comisarul, dar ce părere ai despre programul național-socialist?

— Că socialismul în acest program doar o colivie pentru prins păsărele.

— Cum îndrăznești?

— Mărturisesc că sînt foarte surprins il intrerupte Richard pe un ton gl E oare cu puțință să nu cunoști ce aforism al lui Joseph Goebbels?

— A, da! — izbucni în ris comi Am și uitat. Din genialele aforis domnului ministru al Reichului am re în mod deosebit două. Primul: „De

putem fi acuzați, numai de mon nu“. Ha, ha! Și al doilea: „Mi-e g de orice cuvînt tipărit“. Ha, ha, ha

— După cum văd ești un tînăr în de cunoștințe — îi spuse pe un ton tector Richard. N-ar fi mai bine s continuăm discuția pe malul Mainului o sticlă de vin bun? Ești invitatul

După felul cum individului din fă i se mișcă mărul lui Adam, Richard dădu seama că celălalt avea mult t dar prin buzunare îi sufla vîntul — cluzie care avu o mare importanță tru el.

Scurt timp după aceea, Sorge și cor rul de la „Frankfurter Zeitung“ se comod pe terasa unui restaurant cu tuos de pe chei. Pe leneșul Main, s bia-i lată strînsă în maluri de piatră. cului în sus și-n jos vapoare și șalup malul opus se vedeau cartierele mun rești, înnegrite de fum. Și printre e afla Sachsenhausen. Însemna că ac acum un lagăr de concentrare?... Frankfurt, oraș mare, cu tradiții de ț-i-ai plecat capul în fața nazismului?

Richard îi turna comisarului pahar și-i asculta cu răbdare flecăr

Sorge în 1934

Comisarul, care se ameteșe de-a binelea multumea cu privirea-i tulbure și m măia citate din Alfred Rosenberg și s eph Goebbels sau își dezvăluia o parte gîndurile lui cele mai ascunse:

— Ne vom întoarce înapoi, la sînge pămînt. Jos cultura omenirii. Ea nu exis așa cum nu există o istorie mondială. I mai istoria Germaniei e o realitate. Is ria va lua naștere din sînge și pămî Bărbatul trebuie să se războiască, iar fem să nască...

Sergei Goliakov
Vladimir Ponizovski

(Va urma)

TEATRU

Capitala tătarilor

Republica Sovietică Socialistă Autonomă tătară a împlinit 45 de ani de la constituire.

Tătaria de azi înseamnă petrol și chimie, industrie extractivă și construcție de mașini, într-un cuvânt o economie în dezvoltare.

Transformări adânci au survenit și în viața culturală a tătarilor, în al cărei pe-

aj teatrul ocupă un loc de frunte. În capitala republicii, Kazan, funcționează Teatrul academic tătar „G. Kamala”, Teatrul mare rus de dramă „V. Kacialov”, Teatrul de operă și balet „Musa Djalil”. Tătaria se mândrește cu o strălucită pleiadă de actori, în frunte cu artiștii popularului M. Bulatova, N. Iultieva, N. Iakuşenko, H. Urazikov. Din generația tânără s-a impus, printre alții, L. Maklakova de la teatrul „Kacialov” pe care o vedeți în fotografie într-o scenă din „Conștiința trează”.

PICTURĂ

Aventurile ducelui de Wellington

La 5 mai la camera de bagaje a unei gări din Birmingham s-a prezentat un tânăr înalt, cu un colet bine împachetat în hirtie cafenie, pe care scria „Fragil”. Tânărul era vizibil nervos. Funcționarul de serviciu a primit coletul pe baza chitanței cu numărul F 24458 și l-a pus peste grămada de bagaje.

— Vă rog, umblați cu atenție! — l-a prevenit tânărul.

Și acum să părăsim Birminghamul și să ne mutăm la Londra, în blocul zgîrie-nori de pe Hallborne, unde își are sediul redacția marelui ziar englez „Daily Mirror”. Spre sfârșitul lunii mai, pe adresa

ziarului, al cărui proprietar e magnatul presei britanice, Cecil King, s-a primit o scrisoare însemnată cu cuvîntul „Goya”. Plicul conținea chitanța Nr. F. 24458 și o scrisoare scurtă, scrisă de mînu cu litere de tipar. Autorul anonim informa că portretul ducelui de Wellington, pictat de marele Goya, care fusese furat de la Galeria națională britanică în împrejurări misterioase acum aproape patru ani, se află la camera de bagaje a gării Newstreet din Birmingham și poate fi ridicat oricînd pe baza chitanței anexate.

Scrisoarea și chitanța au fost transmise la Scotland-Yard. De acolo s-a telefonat poliției din Birmingham, care a informat imediat poliția feroviară asupra celor întîmplate. Coletul misterios a fost despachetat. Într-o cutie dreptunghiulară plină cu talaș se afla celebrul tablou executat în ulei pe lemn, fără ramă.

Tabloul a fost trimis la Londra la Direcția centrală a poliției. Acolo a fost invitat unul dintre experții de frunte ai Galeriei naționale britanice care, aruncînd o privire fugărită asupra tabloului, a exclamat profund emoționat:

— Domnilor, e Goya! Nu există nici o îndoială!

Iar ziaristilor le-a comunicat următoarele:

— Portretul ducelui de Wellington este autentic. În general s-a păstrat bine, dacă nu ținem seama de cele două-trei mici crăpături. Tabloul, pictat în ulei pe lemn, a necesitat menținerea unei anumite temperaturi și umidități. Se vede că hoțul sau hoața se pricepe în meseria noastră.

Peste cîteva zile lordul Robbins, președintele consiliului de patronaj al Galeriei naționale britanice, s-a milostivit de reprezentanții presei. Stringîndu-ne chiar în fața ușii îndărătul căreia se afla mult rîvnitul duce, ni s-a adresat solemn cu următoarele cuvinte:

— Acum am să ciocănesc de trei ori la ușă, ea se va deschide și veți vedea tabloul.

După care a oficiat ca Aladin la intrarea în peștera Sezam. Ușa s-a deschis și am intrat în camera în care, fixată pe un pedestal special, stătea capodopera lui Goya. Eroul bătăliei de la Waterloo privea măreț și sever agitația ziaristilor.

Așa a avut loc întoarcerea oficială a lui Goya.

Aventurile tabloului au început în iunie 1961, cînd proprietarul lui au hotărît să-l vîndă la licitație. Momentul fusese bine ales — vinzarea coincidea cu cea de-a 146-a aniversare a bătăliei de la Waterloo. La licitație a ieșit învingător businessmanul american Wrightson, care a obținut portretul ducelui de Wellington contra sumei de 140 000 lire sterline. Dar valul de proteste iscat după această tranzacție a determinat răscumpărarea tabloului. Portretul ducelui a fost plasat la loc de onoare la Galeria națională britanică.

Așa ar arăta, după descrierea martorului ocular, tânărul care a furat tabloul lui Goya

Nu i-a fost însă dat să stea mult acolo și după cîteva zile a fost furat. Interesant că furtul a fost săvîrșit exact cînd se împlineau cincizeci de ani de la o altă „răpire” de răsunet — a capodoperei lui Leonardo da Vinci, „Mona Lisa”, din muzeul Luvru. La cîteva zile după dispariția tabloului lui Goya agenția Reuter a primit o telegramă cu următorul conținut: „Actul a fost comis pentru a-i sili să plătească pe cei care preferă arta în locul binefacțiilor”. De atunci hoțul și-a semnalat de nenumărate ori prezența prin presă sau agențiile telegrafice. El făgăduia înapoierea tabloului, cu condiția ca acesta să fie expus separat, contra unei taxe de intrare foarte ridicate. Abia cînd încasările vor fi atins 30 000 lire sterline, sumă destinată unor opere de binefacere (hoțul nu preciza care) tabloul își putea relua locul în galeria națională. Frazele liniștitoare din scrisorile hoțului: „Tabloului i s-a asigurat temperatura necesară”, se amestecau cu altele amenințătoare: „Dacă condițiile mele nu vor fi acceptate, veți găsi cenușa tabloului într-una din urnele stației de metro „Victoria”.

Ultima scrisoare cu acest conținut s-a primit în martie pe adresa ziarului „Daily Mirror”. Cecil King a dispus să se intre în legătură cu anonimul. Ziarul i-a dat asigurări că va obține acceptarea condițiilor stabilite dacă el va înapoia imediat tabloul. Ce a urmat am relatat mai sus. Dar după ce Goya a revenit la Galeria națională britanică, Consiliul de patronaj a refuzat să satisfacă pretențiile hoțului. Poliția îl caută cu febrilitate. Cîteva indicii există de la funcționarul feroviar din Birmingham: un tânăr înalt, cu trăsăturile feței fine și nervoase și cu părul blond. Detectivii stau de veghe lângă portretul ducelui, în speranța că hoțul va veni să vadă tabloul și se va trăda cumva.

M. Sturua

CINEMA

Filme noi

Vladimir Platov, om fericit

Biografia cinematografică a lui Vladimir Platov, eroul filmului „Prietenii și ani”, începe în 1934, într-un orașel sudic, unde băiețandrul visează împreună cu cei doi prieteni ai săi — Grișa Kostanețki și Iuri Derjavin — la viitor, la viață adevărată și, bineînțeles, la fericire. Apoi drumul tinerilor se desparte și se dovedește că fiecare înțelege fericirea în felul lui. Grișa se arată avid de câștig, Iuri e hotărît să parvină cu orice preț, cu cinism și calcul rece.

Iar Platov, aparent ratatul și ghinionistul Volodea, crede cu fermitate în idealul său înalt de viață, pur și simplu fiindcă altfel nu poate trăi. Fericirea grea a luptătorului, pe care nu toți o înțeleg și nu toți o pot atinge, este pentru el singurul mod de a exista posibil și necesar.

Destinul lui Vladimir Platov și al celorlalte personaje a avut întii o viață scenică. Piesa „Prietenii și ani” a dramaturgului Leonid Zorin a fost jucată — și este încă — de multe teatre sovietice. Regizorul Viktor Zaharov a găsit-o foarte cinematografică și cu concursul dramaturgului, care a scris scenariul, turnează la „Lenfilm” un cineroman în două serii cu același titlu.

Povestirea stufoasă, desfășurată pe multe planuri, cu un mare număr de personaje și evenimente este legată prin figura croulului central Vladimir Platov. Regizorul face din el pivotul filmului, în caracterul lui rezidă interesul principal al romanului cinematografic.

Platov pare un om obișnuit, banal (pentru acest rol a fost ales anume un actor cu un fizic nefrapant, A. Grave). Dar înalta concepție cetățenească despre viață și fericire face din el un erou, și Platov e cu adevărat un om fericit — fericit în mod organic — și nu un demagog, un artificial martir pentru o idee. Iubirea lui discretă și sinceră pentru oameni, capacitatea de dăruire, altruismul dau eroului integritate morală și frumusețe.

REFLECTOR

● Operatorul Igor Puntakov și regizorul Lev Repin au petrecut trei luni în regiunea Arhanghelsk, în ținutul de dincolo de cercul polar, brăzdînd Marea Barent, vizitînd colhozurile, trăind alături de crescătorii de reni, de vînătorii și pescarii din Districtul Național Nenet. Ei au strîns astfel material pentru filmul documentar-artistic pe ecran lat „Cîntecul Nordului”.

● La „Armenfilm” regizorul I. Erzikian realizează o peliculă care are la bază celebrul balet „Gaiane” de Aram Haciaturian. Alături de muzică și coregrafie, pictura și grafica vor fi componente importante ale filmului. În acest scop se va recurge la străvechile miniaturi armenice, la peisagistica lui Martiros Sarian, la alte opere celebre. Din colectivul de autori ai filmului mai fac parte poeta Siiva Kaputikian, maestrul de balet Evgheni Cianga, pictorul Grair Karapetian ș.a.

● Pentru filmul „Război și pace” au fost confecționate douăsprezece mii de tunici militare rusești și franțuzești.

Compania americană de televiziune „National Broadcasting System” în colaborare cu agenția sovietică de presă „Novosti” turneză un film despre sportul sovietic. Cu acest prilej John Thomas, ex-campionul lumii la săritura în înălțime, a venit la Moscova unde l-a întîlnit pe bunul său prieten Valeri Brumel

COREGRAFIE

D'Artagnan la Leningrad

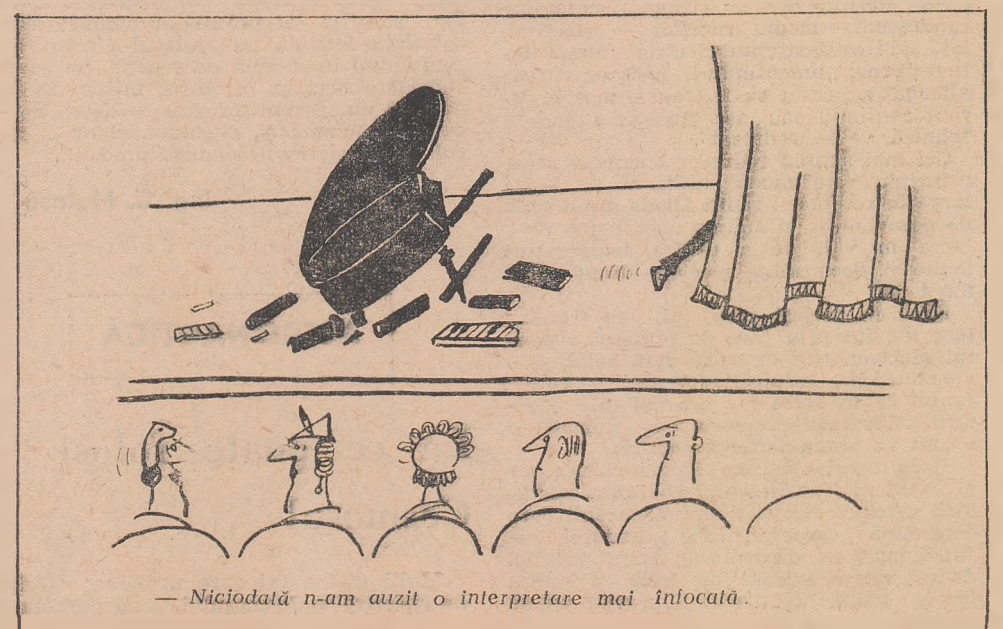
După cum se știe, viteazului D'Artagnan îi plăcea să vorbească... Dar în spectacolul de balet „Cei trei mușchetari” el e lipsit de una din principalele lui arme, harul retoric. Ceea ce nu-i strică cu nimic, dimpotrivă, căci a primit în schimb un „text” coregrafic scilicet, plin de vervă, ascuțit ca spada lui. Astfel că trăsăturile atît de îndrăgite de cititori ale neînfricatului gascon rămîn nealterate în spectacol. Impetuozitatea, dezinvoltura, curajul — toate îi sînt proprii și lui D'Artagnan din balet.

Multe s-au schimbat din ziua cînd D'Artagnan a apărut pe lume. Fînă și admiratorilor credincioși ai viteazului gascon le displace pe alocuri abundența verbală, un oarecare melodramatism al eroilor lui Dumas-tatăl. Multe din lucrurile care storceau cîndva lacrimi, ne fac azi să rîdem. Așa a montat „Cei trei mușchetari” regizorul francez Roger Planchon la „Théâtre de la Cité”. Așa au interpretat romanul și autorii baletului-comedie „Cei trei mușchetari”, montat pe scena Teatrului Mic de Operă și Balet din Leningrad. Libretistul F. Vanin, compozitorul V. Basner, maestrul de balet N. Boiarcikov, pictorul M. Șceglov, regizorul I. Belski au creat un spectacol „aproape după Dumas”. Acest subtitlu spiritual dă cheia înțelegerii intenției autorilor.

De fapt, în balet s-ar părea că toate se petrec ca în roman. Mușchetarii viteji își riscă viața pentru onoarea reginei lor. Cardinalul urzește o rețea de intrigi. Îndrăgostitul duce de Buckingham se infiltrează pe furiș cu Ana de Austria. Intrigantă perfidă, Milady, își urmărește diabolic scopul. Ludovic al XIII-lea joacă șah și e gelos ș.a.m.d., ș.a.m.d. Dar dincolo de toate acestea se descifrează alt sens, și spectatorii se prind în acest spumos joc teatral, condus cu umor și ironie.

Maestrul de balet N. Boiarcikov s-a apucat de treabă cu tot entuziasmul tinereții. El a tratat cu zîmbetul pe buze nu numai eroii și situațiile, ci și formulele regizorale care s-ar aplica în cazul cînd spectacolul s-ar monta „în serios”.

G. Kremșevskaia

— Niciodată n-am auzit o interpretare mai înlocată.

M. Sturua

FIZICĂ

La cutremure sau bătăi de inimă — chemotronii

Părerile sînt împărțite: secolul XX să aparțină materialelor plastice, energiei atomice sau electronicii? Avîntul deosebit al ultimei îndreptățește entuziasmul celor care o susțin drept principala caracteristică a veacului nostru.

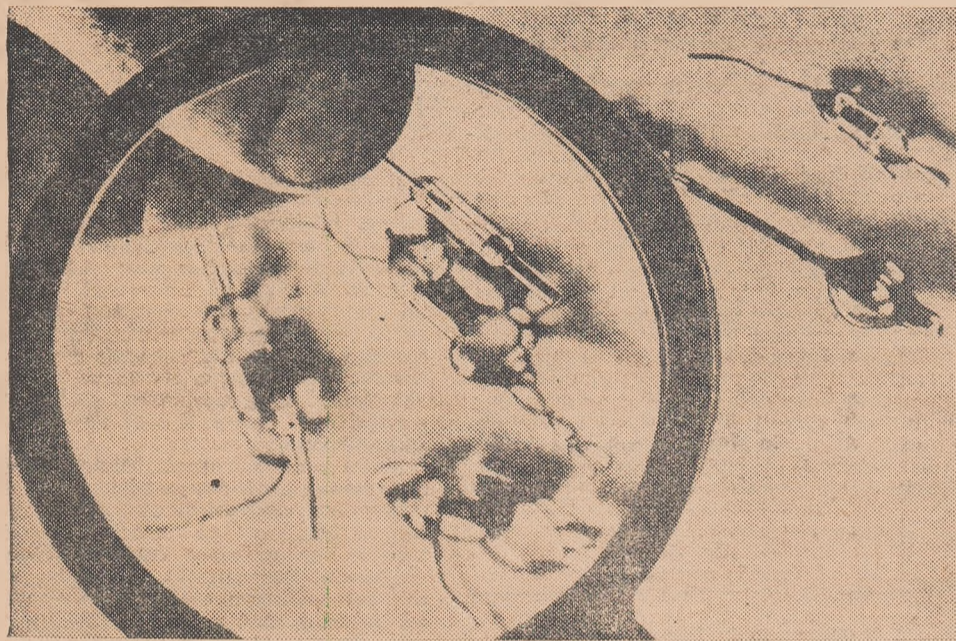
De curînd însă au apărut pe arena tehnicii niște neașteptați rivali ai electronilor: ionii. Utilizarea acestora din urmă permite înlocuirea electronilor, e adevărat, deocamdată doar în unele domenii; este bine de precizat însă de la început că noii concurenți sînt mai puțin înzestrați decît electronii, din punct de vedere al proprietăților lor generale, dar au caracteristici foarte interesante.

Pentru a înțelege mai bine deosebirea dintre acești rivali, să începem prin a face o incursiune într-un tub electronic. În timpul încălzirii unui filament de metal, electronii din constituția acestuia se miș-

poate mai potriviți pentru regimurile de funcționare extrem de rapide. În cazul frecvențelor mici, însă, utilizarea electronilor ca transportori de sarcini electrice întîmpină multe dificultăți.

Cercetări recente, exprimate de curînd de profesorul N. S. Sidorenko, au arătat că ionii ar putea fi folosiți ca transportori de sarcină.

Proveniți din îndepărtarea unui sau mai multor electroni dintr-un atom sau grup de atomi (sau în urma atragerii electronilor de către aceștia), ionii au o masă de mii de ori mai mare decît electronul. Ca atare sînt incomparabil mai inerti și mai lenti, pretîndu-se de minune ca transportori de sarcină în procesele care decurg încet. Ei iau naștere de îndată ce se introduce un electrolit într-un mediu polar, de exemplu în urma dizolvării sării de bucătărie în apă. Ionii

Chemotroni

că din ce în ce mai repede, după traiectoria dezordonată, suferind șocuri. Cînd metalul ajunge la incandescență, șocurile sînt atît de violente, încît electronii se pot îndepărta de metal formînd în jurul acestuia un nor electricizat negativ. Metalul rămîne astfel încărcat pozitiv și atrage electronii fugari.

Dacă metalul incandescent se află într-un mediu puternic rarefiat (vid), posibilitățile de evadare ale electronilor vor fi și mai mari, dar ei vor continua să rămînă prin apropiere, e adevărat la o distanță ceva mai mare și în același echilibru cu sarcinile pozitive „lăsate acasă”.

Dacă, însă, în vecinătate apare o nouă sarcină pozitivă, de exemplu un electrod, electronii emiși de metalul incandescent vor fi atrași de ea, pînă cînd cele două sarcini pozitive, metalul incandescent și electrodul nou introdus, se vor echilibra. Cînd metalul incandescent primește electroni de la o sursă exterioară, echilibrul este distrus, luînd astfel naștere un curent continuu de electroni.

Sensul acestui curent nu poate fi inversat deoarece electrodul rece nu poate emite electroni în mediul înconjurător, nici chiar atunci cînd este alimentat din exterior. Rezultă deci că sistemul metal incandescent — mediu rarefiat — electrod, lasă să treacă curentul electric numai într-un sens; alimentîndu-l, însă, cu curent alternativ, acesta va fi transformat în curent continuu sau, așa cum se spune în tehnică, va fi „redresat”.

Cel mai simplu redresor bazat pe acest principiu este dioda, utilizată pe scară largă în receptorii radio. Dioda are o serie de dezavantaje și anume necesitatea de a lucra în vid, de a utiliza temperaturi înalte și, deci, aliaje speciale drept filament etc.

Dacă în același scop, utilizăm transistori, mediul prin care se propagă curentul electric este de astă dată solid și e constituit din semiconductorul respectiv; faptul că în acest caz nu mai este necesară utilizarea temperaturilor ridicate e socotit ca un important avantaj.

Și în cazul utilizării diodei clasice, ca și în cel al transistorului redresor, purtătorii sarcinii electrice sînt electronii care determină caracteristicile modului de funcționare a diodei sau transistorului. Avînd masa extrem de mică și viteza foarte mare, electronii sînt cum nu se

ne înconjoară pretutindeni, fără a fi nevoie de condiții speciale de temperatură pentru producerea lor.

Utilizîndu-se electrozi speciali, cufundați de data aceasta într-un mediu lichid, menținut la temperatura ambiantă sau la temperaturi apropiate de aceasta, s-au putut construi tuburi electronice de un tip nou, denumite chemotroni. Aceștia au pătruns în multe domenii în care frecvențele de lucru sînt de ordinul herzilor sau fracțiunilor de herz, ca de exemplu la înregistrarea presiunii acustice, a accelerației vibrațiilor, a suprasarcinilor și a altor semnale de același gen. S-au construit astfel elemente sensibile, traductori, folosind chemotronii pentru a înregistra deplasările periodice foarte mici, de numai 0,1 microni. Același tip de traductori a fost utilizat și la înregistrarea infrasunetelor în hidroacustică sau în cercetările seismice, ca și în cercetările fiziologice ca de exemplu la înregistrarea fluctuațiilor pulsului.

Dat fiind că o mare parte din procesele chimice decurg prin ioni, se întrevide posibilitatea unei extinderi a utilizării chemotronilor ca mijloace de control și automatizare într-o serie de industrii. Pe această cale, apariția sau dispariția ionilor, rezultat al proceselor chimice, este deîndată sesizată cu ajutorul electrozilor scufundați în mediul de reacție. Se poate considera deci că reactorul întreg devine de fapt un chemotron care sesizează aparatele automate și, eventual, chiar creierul electronic care conduce procesul.

Ing. C. Matasă

ASTRONAUTICĂ

La ce poate folosi Cosmosul

Mulți dintre cei care urmăresc efortul de cucerire a Cosmosului și-au pus, nu o

dată, întrebarea: de ce ține omul atît de mult să pătrundă în spațiul cosmic, cînd mai are nenumărate probleme de ordin economic sau științific de rezolvat aici, pe Pămînt? La această întrebare nu-i greu de răspuns: pentru că, tocmai supunînd spațiile extraterestre, omul va găsi soluțiile unor probleme care-l frămîntă în actuala epocă! E suficient să amintim aici de două exemple, de „Telstar”, satelitul-releu, care a permis legăturile de televiziune între continentele americane și europene și de recentul „Molnia 1”, satelitul artificial de tip activ, care a permis retransmisia unui program de televiziune între Vladivostok și Moscova. În ce privește problemele viitorului, Cosmosul se dovedește a fi și mai necesar.

Se știe că necesitățile omnirii în surse de energie cresc necontenit și că rezervele terestre în cărbune și petrol nu sînt inepuizabile. Pentru a preîntîmpina primejdia, într-o serie de țări, printre care și Uniunea Sovietică, savanții au și pus la punct primele centrale atomice care, într-un viitor apropiat, vor deveni din ce în ce mai numeroase. Se ridică, însă, problema radiațiilor și emanațiilor nocive de care omnirea trebuie protejată. Mijlocul cel mai simplu, cel mai rațional de protecție, afirmă specialiștii sovietici, ar fi ca aceste centrale să fie „mutate” în spațiul cosmic!

Ținînd seama de dificultățile ridicate de „satelizarea” întregului echipament necesar, după construirea lui pe Pămînt, se preconizează folosirea micilor planete denumite asteroizi, care gravitează între orbitele lui Marte și Jupiter și care dispun de suficiente materiale de construcție. În număr de cîteva mii poate — astronomii nu le cunosc decît pe cele mai importante — unele ceva mai mici ca Luna, altele de numai un kilometru în diametru, aceste planete minuscule ar putea fi „captate” și transferate pe orbite apropiate de Pămînt.

Acesta este, de altfel, și proiectul inginerului sovietic V. Mordakov. El prevede înconjurarea Pămîntului cu un număr de sateliți, mult mai voluminoși ca cei artificiali lansați de om, pe care să fie construite centralele atomice sau cosmodroamele necesare pentru asamblarea rachetelor și lansarea lor în spațiile siderale. Desigur, realizarea unui astfel de proiect e dificilă, dar cîrînd posibilitățile tehnicii îl vor pune la ordinea zilei.

Un alt proiect prevede cucerirea și colonizarea Lunii. Într-adevăr, lucrul e posibil deoarece pînă la Lună, astrul cel mai apropiat de Pămînt, sînt doar aproximativ 400 000 km, distanță pe care o rachetă o poate străbate în 60—65 ore, deci cam în trei zile. Călătoria va fi pe deplin posibilă, într-un viitor nu prea depărtat.

Luna, neavînd atmosferă, ar putea înlesni excelente observații astronomice. În același timp, ar putea constitui, datorită forței de gravitație de șase ori mai mică decît a Pămîntului, o excelentă rampă de lansare în vederea zborurilor interplanetare. În sfîrșit, ea ar putea fi sediul unui institut științific sui-generis al cărui cercetători, explorînd-o, ar putea clarifica numeroase enigme privind originea Terrei și a altor planete ale sistemului solar.

Savanții au ridicat și problema exploatarea subsolului Lunii, și aceasta în vederea fabricării la fața locului a substanțelor necesare viitoarelor stațiuni ce vor lua ființă acolo. Între altele, tehnicienii americani se gîndesc la implantarea în solul lunar a unei uzine care să fabrice... apă. Se pare că oxigenul există din abundență în scoarța acestui satelit, iar hidrogenul ar putea fi importat de pe Pămînt. Evident, uzina ar urma să fie acționată de energia solară.

Oamenii de știință sovietici nutresc proiecte și mai îndrăznețe. Profesorul Semionov, laureat al Premiului Nobel, se gîndește să folosească Luna pentru a alimenta Pămîntul cu electricitate. Pentru aceasta, suprafața ei ar trebui acoperită cu foto-pile de mare randament și ar urma să fie găsit mijlocul de transmitere a energiei prin fascicule de unde. În felul acesta, Luna s-ar transforma într-o gigantică centrală care ar expedia spre Pămînt miliarde de kilowați.

Iată numai cîteva din obiectivele pe care oamenii de știință își propun să le realizeze după cucerirea spațiilor extraterestre. Ele sînt în evidență însemnătatea Cosmosului pentru omnirea, nu numai din punctul de vedere al cercetării pur științifice, ci și din cel al folosirii lui în scopuri practice.

Al. Brătescu

FILOLOGIE

Lingviștii

învață geometrie

În fiecare an se scriu în peste 100 de limbi milioane de articole, se înregistrează aproximativ 200 000 de brevete, se tipăresc circa 250 000 de referate științifice, disertații etc. Uriașa armată a traducătorilor nu prîdidește să ia cunoștință de această avalanșă de informații. Bibliotecile se transformă în adevărate cimitire de articole și comunicări științifice prețioase.

Văzîndu-se neputincios în fața acestui imens volum de muncă, omul a apelat și de astă dată la ajutorul tehnicii. Mașinile electronice ar putea nu numai să traducă materialele, ci chiar să ofere, cu maximum de rapiditate, informațiile cerute în legătură cu oricare din problemele puse în „memoria” lor.

În fața oamenilor de știință, preocupati de soluționarea acestei chestiuni, se deschid două căi. Prima, numită și metoda traducerii binare, adică direct dintr-o limbă într-alta, a și fost verificată în practică. Cea de a doua metodă, ai cărei pionieri sînt un grup de profesori de la Universitatea din Leningrad, reprezintă un pas înainte față de prima prin faptul că este universală. Ea preconizează folosirea unei limbi intermediare. În viitor, cînd această metodă va fi pusă la punct, vor exista mașini care, în numai cîteva minute, vor traduce un text simultan în 20 de limbi.

Cele de mai sus prezintă doar un aspect al preocupărilor actuale ale lingviștilor, mai exact ale lingviștilor matematicieni. „Traducătorul universal” mecanic nu exclude învățarea de către om a limbilor străine. De aceea sfera de influență a lingvisticii matematice s-a extins și asupra acestui domeniu. Ea vine în sprijinul programării procesului de studiere a limbilor. Mașina în care s-a introdus un program oferă studentului o imagine limpede a structurii limbii respective, a bazei ei. Cîci se știe că studiind o limbă străină se împune să ne însușim mai întîi cuvintele cele mai „importante”, așa-numitul bagaj minim de vocabular.

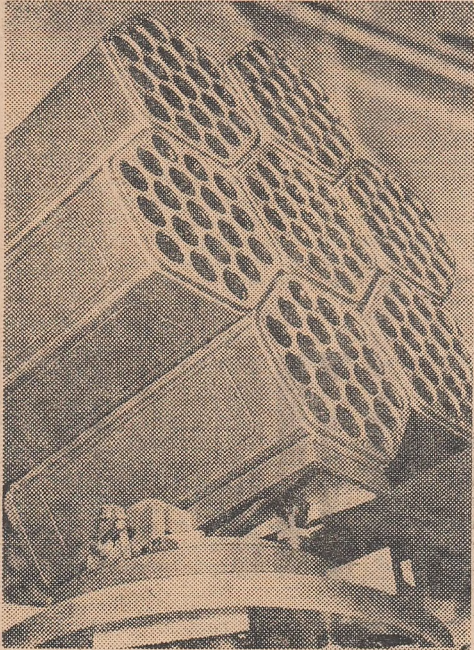
Lingviștii matematicieni lucrează în prezent și la crearea unui limbaj de informare, ceea ce înseamnă traducerea limbajului omului într-un limbaj sistematic al noțiunilor.

În sfîrșit, un rol important revine lingviștilor matematicieni în alcătuirea de dicționare ale limbii unor scriitori și poeți. În Uniunea Sovietică a fost editat „Dicționarul limbii lui Pușkin” în patru volume, pentru a căruia alcătuire au fost cercetate mai bine de 500 000 de cuvinte. Munca, care a durat cîteva ani, ar fi putut fi considerabil scurțată cu ajutorul mașinilor de calculat. Acest lucru îl vor face în viitor seriile de specialiști care astăzi pe băncile facultății de filologie din Leningrad învață obiecte ce ar putea părea străine de această disciplină: teoria mulțimilor, geometria analitică, teoria probabilităților etc.

GEODEZIE

La milimetru

La prima vedere s-ar putea crede că fotografia înfățișează un gigantic aruncător de proiectile cu 133 de guri amenințătoare. Dar nu, nu este vorba decât de reflectorul special al aparatului EOD-1, ultimul născut al Centrului de cercetări geodezice, fotografii aeriene și cartografie din Uniunea Sovietică. Ori de câte ori vor fi necesare măsurători de teren rapide și foarte precise se va recurge, de acum înainte, la această instalație ultramodernă. Bagheta

ei magică, cu care măsoară distanțe respectabile, este lumina. EOD-1 emite o rază care gongăie spre țintă cu 300 000 kilometri pe secundă. Acolo ea este oprită de reflector care o întoarce către sursă. În clipa când a recepționat-o, EOD-1 calculează fulgerător distanța pe baza vitezei luminii și timpului scurs de la emiterea razei. Datorită dispozitivelor sale electronice perfecționate, aparatul lucrează cu o precizie fantastică: la 1,5 kilometri nu poate greși decât cu maximum un milimetru!

FIZIOLOGIE

Rău de mare la cinema

Se știe că ultimele noutăți în materie de tehnică cinematografică — cinemascop, cinerama, proiecții tridimensionale etc. — au provocat unor spectatori ultrasensibili ciudate efecte de „autosugestie”, dacă le putem numi așa. O seamă de frecvențatori ai sălilor de cinema au fost cuprinși de amețeli și chiar vome la vizionarea călătoriei unei mașini pe marginea unei prăpastii adânci sau a unui vapor pe o mare în furtună. La prima vedere pare curios ca un om să fie cuprins de rău de mare... instalat comod într-un fotoliu de cinematograf; în realitate, însă, lucrul e

cît se poate de normal intrucît — ne încredințăm specialiștii — orice senzație de mișcare, chiar și numai vizuală, poate provoca fenomene similare cu amețelile și greața. Mai mult, nu numai vapoarele, avioanele sau automobilele pot provoca simptome de greață indivizilor foarte sensibili la mișcare, ci și ascensoarele, scările mobile, automobilele, ba chiar și băncuțele scaune-balansoar.

Experiențe foarte recente par, însă, să făgăduiască o curindă ușurare tuturor celor — și sînt atîția în lume — care suferă de cinematoză, adică de răul de mișcare. Presa de specialitate a relatat, într-adevăr, date semnificative asupra unor anchete făcute atît asupra cauzelor dezechilibrului amintit cît și asupra mijloacelor de a-l înlătura. În felul acesta s-a putut lărgi mult sfera cunoștințelor despre cinematoză, s-au putut aprecia remediile aplicabile și, mai cu seamă, indica măsuri preventive, care preced acțiunea terapeutică propriu-zisă. Cu alte cuvinte, înainte de a recurge la medicamente, se indică urmarea unor sfaturi foarte simple.

În primul rînd a fost confirmat faptul, cunoscut de mult, că răul de mișcare își are originea în organele de echilibru. În capul omului, și anume lingă ureche, există trei tuburi minuscule, pline cu un lichid și avînd forma de semicercuri. Aceste canale semicirculare conțin niște firioare extrem de subțiri care, atunci cînd omul se mișcă, oscilează o dată cu lichidul, transmînd anumite semnale creierului care le utilizează pentru a menține echilibrul. Dar sînt și foarte multe mișcări involuntare care trimit semnale către zona din creier care constituie „centrul vomei”. Acum cîțiva ani, savanții au identificat un astfel de centru în creierul unor animale, folosînd stimulii electrice ce provocau vărsături.

Cînd ne mișcăm și nu vedem orizontul sîntem mai predispuși la cinematoză. O experiență făcută pe soldații englezi a arătat că atunci cînd ședeau pe puntea unui vas amfibiu și nu priveau peste bordă, 30 la sută dintre ei aveau grețuri; cînd stăteau, însă, în picioare și priveau orizontul, numai 11 la sută dintre ei sufereau de rău de mare. E bine să ne amintim de acest exemplu, de pildă, cînd ne ducem la plimbare copilul cu autobuzul sau cu un turism. Dacă ne dăm seama că copilul, fiind prea mic, nu vede prin geamul mașinii, să-i schimbăm poziția în așa fel încît să poată privi, fără efort, locurile prin care trecem.

Același principiu este, de altfel, valabil și pentru călătoria noastră cu avionul. Experiența a arătat că, pe timp de furtună, pasagerii așezați pe partea stîngă sînt mai predispuși la rău de aer decît cei de pe partea dreaptă. Explicația? În cabina de pilotaj, comandantul navei stă întotdeauna la stînga și, în consecință, îi este mult mai ușor să execute virajele în această direcție; cînd avionul se înclină, pasagerii de pe partea stîngă, de cele mai multe ori pierd din vedere orizontul și privesc pămîntului în mișcare, aflat sub ei, le dă o senzație extrem de dezagreabilă. Pasagerii din dreapta vîd, însă, de obicei și orizontul.

Pe de altă parte, se pare că alimentația nu are influență asupra cinematozei. Tot ceea ce, în mod normal, nu dăunează individului, nu-i strică nici atunci cînd el se află în mișcare. Un exces de alimentație sau lipsa ei completă pot totuși contribui la sporirea cinematozei. În caz de călătorie pe mare sau cu avionul, cel mai bine, deci, este să respectăm regimul nostru obișnuit.

Savanții de specialitate sînt, în același timp, de părere că atunci cînd zburăm cu avionul e bine să facem un consum moderat de băuturi gazoase. Într-adevăr, aceste băuturi trimit gaze în stomac și atunci cînd avionul ia înălțime, schimbarea de presiune atmosferică provoacă o mică „explozie” a gazelor.

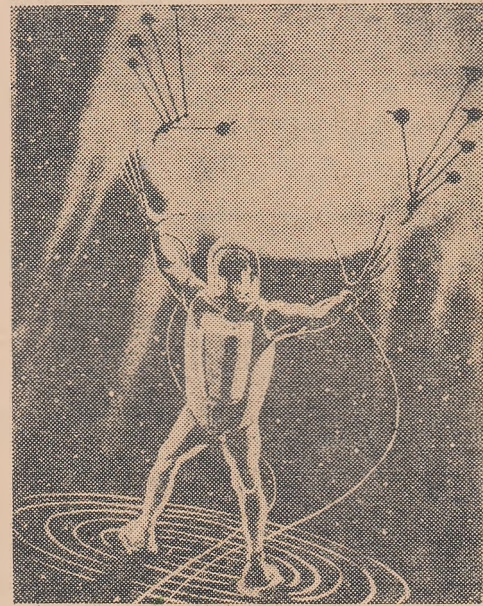
CHIMIE

Din cioburi de molecule

O fotografie obișnuită în presa din ultimii ani: un om ținînd în mîini, deasupra capului, fără efort vizibil, o caroserie de automobil. Textul ilustrației a devenit și el banal: caroseriile din masă plastică nu cîntăresc decît X (puține) kilograme. Închipuiți-vă, însă, disperarea unui automobilist care constată, la un moment dat, că această caroserie ușoară, elegantă, lucioasă ș.a.m.d. s-a transformat într-o grămăjoară de pulbere cenușie. Fenomenul e, din păcate, bine cunoscut oamenilor de știință. Iar vinovații de producerea lui sînt radicalii liberi.

Radicalii liberi? — se vor întreba cei care știu cîte ceva despre industria materialelor sintetice. Tocmai ei să distrugă, ei care se recombina cu ușurință, formînd o moleculă stabilă și ajutînd la „construirea” polimerilor? În adevăr, radicalii li-

beri joacă un rol activ în reacțiile chimice. Cît despre capacitatea lor de a distruge, ea poate fi combătută cu ajutorul tot al radicalilor liberi care sînt, în același timp, inhibitori, avînd proprietatea de a încetini reacția în lanț a distrugerii. Prea

Se prea poate ca energia degajată de recombinația atomilor să fie folosită în navigația extraterestră

mulți radicali liberi? Dar însăși natura i-a răspîndit, cu dărnice, în aer, în carbune, în lemn, în fumul de țigară, în cuarț și, după cum vom vedea, în afara planetei noastre.

Cu radicalii liberi avem de-a face, fără să știm, de cîteva ori pe zi, după cum au avut de-a face și înaintașii noștri din clipa în care au descoperit focul. Existența lor în flacără este, ce-i drept, efemeră, durînd miimi de secundă, dar ei sînt cei care reglează procesul arderii. Faptul că sînt extrem de activi, reacționînd repede în condiții obișnuite, cu moleculele inconjurătoare, a întîrziat descoperirea lor în stare liberă.

Cînd, spre sfîrșitul veacului XVIII, chimistul francez de Guyton de Morveau a introdus termenul de „radical”, oamenii de știință știau că substanțele anorganice participă la reacțiile chimice sub formă de atomi și că în cele organice există grupe de atomi — radicali — care se comportă ca un singur atom. Primul radical în stare liberă a fost obținut, însă abia în 1900.

Acestor „cioburi” de molecule, foarte active, care sînt radicalii liberi, descoperiți relativ recent, li se prezice un viitor strălucit. Nu e vorba numai de însemnătatea lor pentru procesele tehnologice, de rolul lor în infinita varietate a reacțiilor chimice (polimerizare, procese de uscare, fenomene catalitice, oxidare, explozii, hidroliză, vulcanizare etc.). Intervenția radicalilor liberi în procesele biologice devine evidentă. S-a constatat, astfel, o analogie, între apariția celulelor canceroase în urma acțiunii unor substanțe cancerigene și reacțiile în lanț ce participarea radicalilor. În acest sens în Uniunea Sovietică se elaborează o nouă orientare în chimioterapia metastazelor neoplazice și a tumorilor maligne. O sumă de experiențe au avut ca scop studiul influenței unor inhibitori asupra metabolismului celulelor canceroase, iar aplicarea acestor substanțe inhibitorie a împiedicat dezvoltarea tumorilor.

O adevărată revoluție a produs, însă, descoperirea radicalilor liberi în stele, comete și spațiul interplanetar, ușurînd înțelegerea multor fenomene în aparență ciudate. Nu e exclus ca tocmai ei să fi jucat — direct sau indirect — un rol important în nebuloasa ce a precedat sistemul solar erînd, în urma recombinației, produse, care, la rîndul lor, au determinat însușirile acestui mediu.

Dar marele viitor al radicalilor liberi e legat de concentrarea lor la altitudini mari, ceea ce îi face pe unii oameni de știință să întrezărească posibilitatea de a folosi în navigația aeriană energia degajată de recombinația atomilor. În ceea ce privește capacitatea energetică (calculată pe unitatea de masă), radicalii liberi nu sînt inferiori decît combustibilului nuclear. În plus, au imensul avantaj de a nu degaja radiații dăunătoare. Chiar și numai aceste ultime proprietăți ar fi suficiente pentru a asigura „cioburilor de molecule” un viitor dintre cele mai promițătoare. Căci greutatea de a obține radicali în cantități suficiente nu poate fi considerată decît trecătoare.

Ce a fost mai înții? Retoria sau gîlna?

IHTIOLOGIE

Oglinda e pierzania!

S-a constatat că oglinda exercită asupra peștilor o atracție de-a dreptul magică. Faptul a fost stabilit și explicat de către colectivul Institutului de biologie a mărilor sudice, „Kovaliov”.

Dacă într-un acvariu, în care se află un pește, se instalează o oglindă, peștele se îndreaptă spre ea și-i dă tircoale vreme îndelungată. E atît de absorbit de această indeletnicire încît nu se sperie — sau poate nici nu observă — dacă cineva încearcă să-l gonească cu mîna. Această comportare sugerează oamenilor de știință posibilitatea de a ademeni peștii cu ajutorul oglinzilor și de a studia obiceiurile bancurilor de pești, a căror cunoaștere e importantă pentru sporirea recoltei din adîncuri.

De regulă bancurile de pești se deplasează într-o ordine desăvîrșită,

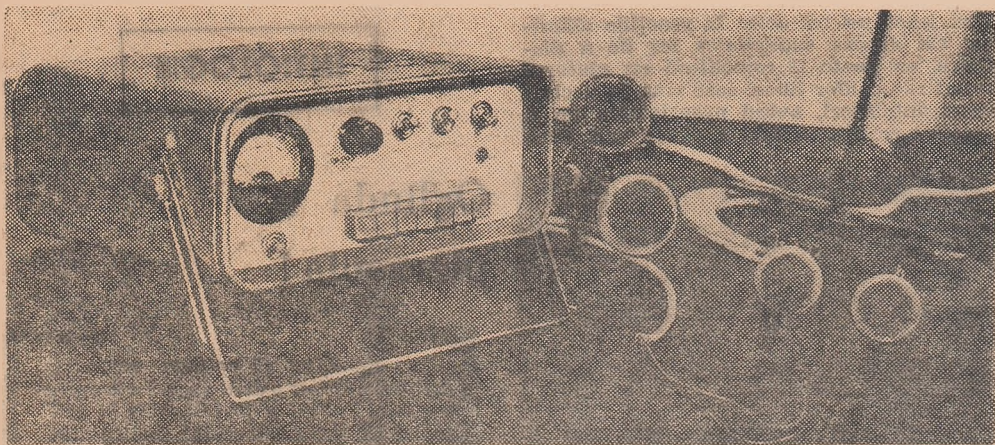
ca la comandă. Primăvara, de pildă, bancurile masive de pîlămidă înainteză adunate în rînduri drepte în care fiecare exemplar pare să aibă locul lui fix. Mai mult, bancurile sînt alcătuite pe „contingente”, din pești de aceeași vîrstă, de dimensiuni și chiar greutate aproape identice. În doră cazuri ele se pot abate din drum, cînd pornesc în urmărirea hranei, ivită pe neașteptate, sau cînd atenția le e atrasă de anumite lumini. Pasiunea unor pești pentru lumina galbenă, spre exemplu, a găsit de pe acum aplicații practice. E de ajuns ca pe apă să alunece o barcă de care e fixată o făclie aprinsă. Vrăjît, bancul de pești admiratori ai galbenului o va urma pretutindeni, fără să remarce năvodul. Cînd, în cele din urmă, îl observă, e prea tîrziu. Spre locurile prin care ar putea să scape sînt îndreptate fascicule de lumină albă, de care peștii atrași de lumina galbenă se sperie. Și mai eficace se va dovedi, însă, pescuitul cu ajutorul oglinzilor, preconizat de Institutul „Kovaliov”.

ARHEOLOGIE

Luna în epoca de piatră

Omul epocii de piatră, locuitor al grotelor, observa cu 25 000—30 000 ani în urmă luna și, după diversele ei faze, aprecia timpul, întocmind chiar și un gen de calendar. În Ucraina, a fost descoperit un colț de mamut pe care a fost gravat un adevărat calendar, cu toate fazele lunii. Desenele descoperite în grotă spaniolă Las Vinas de paleontologul francez Henri Breuil, reprezintă o figură omenească înconjurată de pete albe. Cercetătorii americani au demonstrat recent că petele albe înscamnă diferitele poziții ale lunii pe cer.

Și arheologii englezi care studiază stîlpii de piatră din Stonehenge, avînd o vechime de 6 000 ani și o înălțime de circa 4,5 metri, au constatat că pe ei există semne de observație astronomice. Pe baza acestora, se putea prevedea poziția soarelui și a lunii în diversele perioade ale anului.

Acest aparat — numit pe scurt „A.N.T.-717” — creat la Leningrad, e folosit pentru terapie cu curenți de joasă frecvență în lumbago, sciatică, nevralgii, diferite traumatisme și alte maladii neuromusculare

CĂLIREA ORGANISMULUI

Copiiilor — aer, apă, soare

Schimbară permanentă a condițiilor mediului în care trăiește copilul face ca adaptarea organismului său la aceste condiții să se realizeze mai greu dacă nu este călit, adică pregătit să facă față cit mai bine și cit mai repede diferitelor influențe ale factorilor externi (temperatură, umezeală, vânt, frig etc.).

Călire se poate face pe diferite căi: băi de aer, băi de apă, de soare, exerciții în aer liber etc.

Ne aflăm în sezonul cel mai potrivit folosirii și aplicării factorilor naturali — aer, lumină, soare, apă.

Călire trebuie începută primăvara sau vara, cind timpul este mai cald, deci cind organismul se află într-o stare de mai mic efort de acomodare la temperaturi scăzute. Factorii de călire trebuie aplicați în mod complex — prin combinarea acțiunii aerului cu a apei și a soarelui — și gradat. Această gradare se va face atit pentru variațiile de temperatură, cit și pentru variațiile duratei de expunere. Măsurile de călire trebuie folosite sistematic și continuu, încă din primele luni de viață ale copilului și mai ales individualizate pentru fiecare copil în parte. Odată începute, procedurile de călire vor fi făcute zi de zi în tot cursul anului și apoi an de an.

CĂLIREA CU AJUTORUL AERULUI poate fi începută din primele săptămâni de viață ale copilului, indiferent de anotimp. La început, aceasta se va face prin obișnuirea copilului să stea în casă cu ferestra sau ferestruica (după anotimp) deschisă. După câteva zile de deprindere față de aer, copilul poate fi scos afară. Pentru realizarea primelor plimbări se vor evita zilele cu vânt, ceață sau ploaie.

Băile de aer se vor aplica numai în anotimpurile calde și numai la copiii de peste 2—3 luni. Ele vor fi începute în casă, prin dezbrăcarea copilului și expunerea la aer la o temperatură de 20—22 grade, începind cu 2—3 minute și crescind progresiv cu cite 2—3 minute pînă se ajunge la 15 minute. În continuare, băile de aer vor fi făcute în curte, pe terase, pe balcoane începind-se cu 4—5 minute, crescind cu cite 3—4 minute zilnic și ajungind la 30—50 minute zilnic.

Copiii mai mari vor petrece cel puțin 1—3 ore pe zi în aer liber, în raport cu temperatura aerului și cu vârsta. Băile de aer nu trebuie făcute imediat după masă și nici pe nemăncate.

CĂLIREA CU AJUTORUL SOARELUI reprezintă un mijloc puternic de influențare favorabilă a organismului copiilor, dar ea trebuie aplicată corect pentru a-și atinge scopul. Orele cele mai indicate sînt cele cuprinse între 10 și 12 cind intensitatea radiațiilor este mai puternică și atmosfera mai pură.

Băile de soare se pot face peste tot unde există un acces direct al razelor solare. Nu numai la țărnamul mării, ci și în poienile și luminșurile din pădure, pe malurile riurilor și lacurilor etc. La orașe, în afara strandurilor special amenajate, se pot folosi curțile și mai ales balcoanele și terasele, unde mișcarea aerului împiedică supraîncălzirea corpului. Diferite elemente din materia înconjurătoare au o anumită capacitate de a reflecta radiația solară. Așa, de pildă, suprafața apei are o slabă acțiune de reflectare, de abia 5 la sută, iarba reflectă 26 la sută, nisipul 29 la sută. Vom ține deci seama de acest element în alegerea locului pentru baia de soare.

Băile de soare trebuie foarte atent dozate, în raport cu vârsta copiilor și cu starea lor de sănătate. În general ele pot începe de la vârsta de 6—12 luni, cu o expunere de un minut pe spate și un minut pe abdomen. Se va crește apoi zilnic sau la două zile, timpul de expunere cu cite un minut pe fiecare parte, pînă se ajunge

la o expunere totală de 10 minute pe față și 10 minute pe spate.

La copiii de 1—2 ani expunerea totală poate ajunge la 15 minute. Între 2—5 ani expunerea la soare poate totaliza 30—40 minute. Peste 5 ani copiii vor putea face băi de soare zilnice de 60 de minute divizate în 3 ședințe, cu pauze (la umbră) de 15 minute după fiecare ședință.

Durata unei serii de băi de soare este de 15—20 de zile pentru copiii sub 3 ani și de 20—30 de zile pentru copiii mai mari. Într-un sezon nu se va face decit o singură serie — în rest folosindu-se doar băile de aer și lumină. La 6 zile de băi de soare este bine să se intercaleze o zi de pauză. Copiii vor fi protejați împotriva insolăției prin acoperirea capului cu pălării sau bonete.

CĂLIREA CU APA se folosește la început, chiar din perioada de sugar mic, în baia zilnică de curățenie. După 6 luni, baia poate fi urmată de fricțiuni umede cu apă caldă răcită treptat, iar după 1^{1/2}—2 ani se poate începe practicarea dușului sau turnarea apei cu stropitoarea sau cu cana.

De la vârsta de 2 ani se pot face băi în bazine sau în mare la o temperatură a apei de cel puțin 20°.

Este bine ca copiii să fie deprinși de micii să inoate și să practice exerciții fizice și jocuri cu mingea în aer liber sau apă.

Dr. Vadim Malțev

SUBSTANȚE PROTECTOARE

Rolul iodului

Unul dintre elementele chimice esențiale ale organismului omenesc este iodul, deși acest metaloid se află în cantități extrem de reduse. În tot corpul se găsec 20—50 mg iod, din care 10—15 mg sînt fixate în glanda tiroidă, intrînd în constituția tiroxinei, hormonul ei principal.

S-a constatat că lipsa de iod provoacă creșterea în volum a glandei tiroide, boală cunoscută sub numele de gușă și care adeseori se însoțește de o mare întîrziere în dezvoltarea psihică și fizică a bolnavilor (cretinism). De asemenea, în cazul cînd organismul dobîndește mai puțin iod decit consumă, se produce arterioscleroză.

Nevoile zilnice ale organismului se cifrează la 15—30 micrograme de iod (un microgram este a mia parte dintr-un miligram). Cînd se consumă cantități mai mari, surplusul este înmagazinat de tiroidă. Alimentația bogată în albumine, mai ales cu carne și grăsimi, emoțiile și supărările, fac ca glanda să activeze mai intens și deci să consume mai mult iod. Femeile gravide au nevoie de cantități mari de iod, sarcina fiind uneori o cauză a gușii.

Tratamentul gușii se făcea încă de pe vremea lui Hippocrat cu cenușă obținută din iarba de mare sau din bureții marini, care au un conținut bogat în iod. În urma descoperirii elementului chimic, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, administrarea lui pentru tratamentul și prevenirea gușii exoftalmice s-a transformat la un moment dat într-o adevărată modă.

În doze stabilite sub controlul medicului endocrinolog iodul exercită o influență pozitivă împotriva hipertiroidismului, făcînd să scadă volumul glandei

și semnele de intoxicație tiroidiană (ti-reotoxicoză): tahicardia, transpirația, insomnia, agitația neuropsihică etc.

Iodul anorganic se administrează sub formă de soluție Lugol slabă (1 g de iod + 2 g de iodură de potasiu + 100 ml de apă) în doze variînd între 10—40 picături pe zi, sau sub formă de soluție Plummer forte, cu aceeași compoziție, dar de cinci ori mai concentrată în iod și iodură.

Se utilizează, de asemenea, în profilaxia gușii endemice, încorporat în sarea de bucătărie („sare iodată”) în proporție de 20—25 mg la 1.000 g. Tabletele iodate de 1 mg de iodură de potasiu se dau în scop preventiv copiilor în regiunile cu ape lipsite de iod.

Iodul organic, sub forma de diiodotirozină, conține aproximativ 59 la sută iod, în tablete sau drajeuri a 100 mg, reprezentînd fiecare echivalentul în iod a 10 picături soluție Lugol forte.

Iodoterapia poate da loc la efecte secundare neplăcute care se manifestă fie sub forma intoleranței la iod, avînd un caracter alergic, fie sub aceea de iodism (stare de intoxicație cu iod ce apare după un tratament prelungit sau după luarea unor doze prea mari de iod). Fenomenele de iodism, constînd în erupții acneiforme, edeme, purpură, greață, vărsături, diaree, bronșite, guturai, conjunctivite, artralgii, febră etc. impun suspendarea imediată a

Tatăl: — Am făcut atitea sacrificii să-ți termin medicina și acum, drept mulțumire, îmi interzici să beau și să iumez!

medicației, administrarea de antihistaminice, cortizon etc.

În ultimii ani, tratamentul hipertiroidismului a realizat progrese impresionante prin aplicarea iodului radioactiv ale cărui radiații pătrundînd în profunzimea țesutului glandular accelerează procesul de vindecare.

Iodul se găsește în cantități suficiente pentru necesitățile organismului în zarzavaturi, fructe, apă, lapte, ouă, sarea obișnuită de bucătărie și în cantități foarte mari în untura de pește, în peștii și racii de mare (apa de mare conține aproximativ 0,02 miligrame de iod la litru). Alimentațiile obișnuite în care nu se află iod sînt carnea, grăsimile, zahărul, dulciurile și sarea fină de masă. O hrană compusă numai din aceste alimente provoacă tulburări, sărăcind organismul chiar și de iodul pe care el îl conține. De aceea este necesar ca în hrana zilnică să fie introduse zarzavaturi și laptele, alimente care procură organismului cantitățile necesare din această importantă „vitamină anorganică”, cum a mai fost numit iodul.

Dr. R. Bikov

NOUTĂȚI MEDICALE

AURUL ÎN REUMATISM

Mai mulți specialiști reumatologi au reușit cu succes terapeutica cu săruri de aur în reumatism, care căzuse în ultimul timp în desuetudine.

Experiențele lor arată că acțiunea antireumatismală a acestor săruri este mult mai fiziologică decit a unor tratamente moderne ca aceea cu cortizon. Sărurile de aur au atit o acțiune antiinflamatorie cit și una de formare a substanțelor de apărare (anticorpi) în organism.

Poșta medicului

SOROIU ANCA — Popești-Leordeni: Vă recomandăm cartea „Cosmetica” de L. Cosmovici apărută în 1960 în Editura științifică.

FLORESCU ANCA — Botoșani: 1) Sucul de castraveți ca atare este indicat pentru toate tipurile de piele cu singura deosebire că, dacă aveți ten uscat, după 1/2 oră veți spăla obrazul cu apă aplicînd o cremă hrănitoare. 2) O loțiune de față pentru ten uscat și normal: Rp. Acid boric 3 g + Apă 97 g. D.S. extern.

M. ZĂVOIANU — Birlad: Regretăm, dar principiile de deontologie medicală ne împiedică să vă dăm informația cerută. Altfceva, cu plăcere.

K. CONSTANTIN — Blejoi: 1) Trichomoniasa este considerată astăzi ca o afecțiune venerică, contaminarea făcîndu-se prin bărbat care, deși este purtător de parazit, nu are deseori nici o manifestare clinică. Uneori, trichomoniasa este o cauză a sterilității. 2) Tratamentul trebuie făcut de ambii soți, local și general cu tablete de Tricolaval sau alte preparate similare (Flagyl).

M. N. — Brașov: 1) Este vorba de o distonie neurovegetativă, în general greu de tratat. O cură de tranșilizante (meprobamat sau benactin) dă uneori rezultate pasagere. După părerea noastră este însă mai important să nu dați atenție exagerată unor tulburări minime, care se exacerbează tocmai prin auto-observație și analiză. 2) Operația de apendicită o puteți amîna dacă afecțiunea este cronică și dacă nu există semne de acutizare.

I. R. — Constanța: În trichomoniasa vaginală cel mai bun tratament actual este cel cu Flagyl. Dacă nu găsiți momentan acest preparat utilizați medicamentul similar Tricolaval — de 3 ori pe zi cite un drajeu (atit dv. cit și soțul) 10 zile asociat cu un tratament local cu Tricolcidan 1—2 comprimate introduse după o prealabilă spălătură vaginală cu un dezinfectant slab seara la culcare (numai dv.). Tratamentul se poate repeta la nevoie după 10—15 zile.

MIOARA — Focșani: În mod normal, copiii sănătoși nu au nevoie de un aport suplimentar de vitamine chiar dacă fac o boală acută ușoară. 2) Preparatele vitaminice complexe nu sînt... alimente, ci produse farmaceutice. 3) Hipozinul și Hiposerpilul au într-adevăr și efecte tranșilizante, dar acestea sînt inferioare celor date de clordelazin. Dozele la adult: 0,25—1 mg pe kilocorp, de 3—5 ori pe zi.

VARGA V. — București: 1) Razele ultrascurte sînt curenți alternativi ce-și schimbă direcția de 10—100 milioane de ori pe secundă (înaltă frecvență). Durata unei ședințe este de 3—10 minute, repetîndu-se zilnic. 2) Credem că sînt indicate în cazul dv., favorizînd rezorbția și opunîndu-se proceselor favoriziale. Cereți, însă, și avizul medicului specialist.

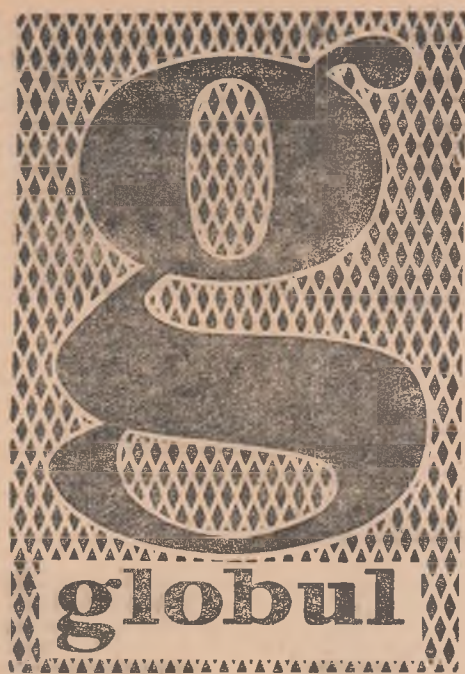
MALVINA I. — Ploiești: 1) Tratamentul otitei medii acute este diferențiat în funcție de stadiul evolutiv al bolii. Vă recomandăm de aceea să faceți din nou un control O.R.L. 2) Nu este de mirare că dispepsiile frecvente ale copilului dv. nu mai reacționează la streptomina pe care i-o administrați singură. În ultimii ani, majoritatea germenilor intestinali s-au dovedit rezistenți la streptomycină. Pe de altă parte, în organismul copilului dv. s-a format desigur o floră foarte rezistentă la acest antibiotic. 3) Este necesară o coprocultură cu antibiogramă, putînd fi vorba de o dizenterie cronică.

GRIGORE PROCA — Sibiu: În epilepsie crizele pot să provoace ele însele leziuni cerebrale responsabile de declanșarea unei noi crize. Fiînd vorba de o afecțiune cronică, tratamentul va fi de lungă durată, continuîndu-se cel puțin patru ani de la ultima criză. Alegerea medicamentelor o va face specialistul, în funcție de tipul crizelor, de vârsta copilului și de toxicitatea preparatului.

NINA D. ANTON — Obilești, GOGA ZAM-FIRA — Glodeni: V-am răspuns prin poștă.

N. R.: Răspunsurile la rubrica „Poșta medicului” se dau în ordinea primirii scrisorilor. În cazuri excepționale, cei care doresc să li se răspundă direct prin poștă sînt rugați să anexeze timbrele pentru francarea adresei de răspuns. Răspunsurile în revistă au însă prioritate asupra celor prin poștă.

LUXEMBURG

Un popor mic
dar curajos

Știți cîți ani are orașul Luxemburg? În aprilie 1965 a împlinit 1002 ani. O vîrstă respectabilă, nimic de zis. Se pare, însă, că unele orașele și așezări de pe cuprinsul Marelui Ducat sînt și mai bătrîne decît capitala.

Cînd pășești pe străduțele înguste, de-a lungul caselor împovărate de ani sau cînd privești ruinele vechilor castele, ai impresia că te afli într-un muzeu de istorie, în care toate exponatele sînt prezentate în mărime naturală.

Luxemburgul nu este însă un muzeu, ci o țară mai mică cu 323.000 de locuitori. Istoria poporului său abundă în pagini dramatice. Cîinci sute de ani a fost stăpînit de romani, două sute de ani a stat sub jugul spaniol, apoi a fost ocupat pe rînd de germani, francezi, austrieci și olandezi. Dar în mai 1867, la Conferința internațională de la Londra, Luxemburgul a fost declarat „stat veșnic neutru”. Toate marile țări din Europa s-au angajat să-i garanteze neutralitatea. Și totuși Germania a încălecat în două rînduri acordul pe care-l semnase și ea: în august 1914 și în mai 1940 armatele germane au invadat Luxemburgul. Particularitățile geografice și istorice ale minusculei țări, așezate între Franța, Belgia și R.F.G., au făcut ca poporul ei să nu aibă o limbă comună. Legile se editează în franceză, aproape toate ziarele apar în germană, tribunalul își ține ședințele în franceză iar slujba religioasă se oficiază în germană, elevii din clasele inferioare învață germana, iar cei din clasele superioare franceza și numai în familie se vorbește luxemburgheza. Emisiunile de radio și televiziune se transmit în toate cele trei limbi.

Turiștii străini care vizitează Luxemburgul se îndreaptă în primul rînd spre palatul ducal. Nu-i atrage aici atît clădirea, cît garda care stă de strajă în fața lui. Un soldat cu cască, cu pușca pe umăr, mînuși albe și bocanci strălucitori ca oglinda, face o sută de pași într-o direcție, apoi se întoarce brusc și pornește la fel de avîntat în sens invers, fără a acorda nici cea mai mică atenție aparatelor de fotografiat ale turiștilor.

Lîngă palat se află Piața Constituției, de unde se deschide o priveliște minunată spre valea Petruce. Tot aici se află intrarea în celebrele cazemate din Luxemburg, fortificații subterane care au jucat un rol important în istoria orașului. În mijlocul pieții se înalță un monument ridicat în memoria eroilor căzuți în primul și al doilea război mondial.

În timpul ocupației fasciste, locuitorii Luxemburgului au avut foarte mult de suferit. Hitleriștii au jefuit țara, „confiscînd” totul — de la întreprinderile de industrie grea și valuta din seifurile băncilor, pînă la cai și biciclete. Parlamentul și Consiliul de stat au fost lichidate, partidele politice și organizațiile de masă dizolvate, iar adunările publice interzise. Administrația fas-

cistă a desființat legislația locală. „Tribunalele speciale” ale ocupațiilor îi judecau pe patrioți.

Naziștii au încercat să germanizeze cu forța populația. În acest scop au interzis limba franceză precum și folosirea limbii luxemburgheze în corespondența de afaceri. Pînă și numele țării a fost înlocuit cu denumirea germană „Lützelburg”.

Dar la un an și jumătate după coteropirea Luxemburgului, nemții au constatat că nici teroarea, nici introducerea cu forța a „culturii germane” nu i-au putut înfringe pe locuitorii țării, nu i-au putut sili să se împace cu „alipirea” la Reichul german. Cu prilejul unui recensămînt efectuat în octombrie 1941, la întrebările: „cetățenia?”, „naționalitatea”? „limba maternă”? 90—95 la sută din locuitori au răspuns „luxemburgheză”, „luxemburgheză”, „luxemburgheză”.

În orașul Esch-sur-Alzette, centru industrial din Luxemburg, se află „Muzeul național al Rezistenței”. Acolo am văzut documente hitleriste despre executarea unor greviști, manifeste antifasciste și chiar un felinar folosit de ilegalisti. Muzeul conține date amănunțite despre pagubele pricinuite țării de ocupația fascistă.

...Timp de 50 de ani, la cirna țării a stat partidul clerical din Luxemburg. Dar, așa cum au arătat ultimele alegeri parlamentare, alegătorii nu-i mai acordă acum încrederea lor. Clericaliștii au suferit o grea înfrîngere. Adversarii lor, socialiștii, au obținut mai multe voturi. A sporit, de asemenea, simțitor numărul alegătorilor care și-au dat votul candidaților comuniști.

...Am părăsit Luxemburgul într-o zi însorită de primăvară, cu un simțămînt de profundă simpatie față de această mică țară, de poporul ei curajos și iubitor de libertate.

E. Pralnikov

BIRMANIA

Tradiție și progres

Văzută din avion, Birmania se înfățișează privirii ca un teritoriu imens, acoperit de păduri dese și orezării, între care se intercalează orașe și sate și multe, multe pagode. Într-adevăr, circa 55 la sută din teritoriul acestei țări din sud-estul Asiei, apreciat la 677.950 de kilometri pătrați, în cea mai mare parte muntos, cu înălțimi pînă la 4149 de metri, e ocupat de păduri tropicale, în care predomină palmieri, ficuși, bambus etc. Regiunile mai înalte ale munților sînt acoperite cu pășuni. Țara dispune de bogate resurse naturale ca petrol, plumb, cupru, zinc, wolfram, cobalt, pietre prețioase etc.

Documentele arată că primele formațiuni statale au apărut în Birmania înainte de secolul al VIII-lea, cînd principatele birmane s-au unit în jurul statului Pagan. Procesul centralizării statului s-a încheiat la hotarul dintre secolele XVIII și XIX. În secolul al XIX-lea, după trei războaie purtate împotriva Angliei, Birmania a fost transformată în colonie și abia în ianuarie 1948, după aproape trei sferturi de veac de dominație colonială, și-a căpătat independența. Atunci a luat naștere Uniunea birmană, participantă activă la conferințele țărilor Asiei și Africii.

În Birmania e prezentă la tot pasul tradiția dintre vechi și nou, dintre tradiție și progres. Deși și astăzi este tipic pentru birmani altarul casnic, „colțul lui Buda”, cum i se spune, totuși această împrejurare nu mai dovedește neapărat credință, ci mai curînd un mod de a respecta vechile tradiții budiste. Tot așa continuă să existe supunerea față de părinți și dependența celor tineri față de bătrîni, dar tineretul încearcă să pășească pe un drum propriu. Pînă în martie 1962, cînd armata a preluat puterea, constituindu-se „Consiliul Revoluționar” condus de generalul Ne Vin, calendarul birman număra anual peste 100 de sărbători — zile nelucrătoare —, practică introdusă de guvernul anterior spre a abate atenția poporului de la adevăratele probleme ce se ridicau în fața țării: sărăcirea crescîndă a maselor populare și nemulțumirea față de intensificarea corupției aparatului administrativ birocratic.

În cadrul măsurilor luate în vederea dezvoltării țării, actualul guvern își propune, în materie de sănătate publică, să formeze

Intr-un bazar din Birmania

anual 300—500 de medici pentru ca, în decurs de 20 de ani, Birmania să poată atinge nivelul țărilor înaintate. Măsura se impunea deoarece în 1963, la o populație de circa 21 000 000 de locuitori, existau doar 1 600 de medici, dintre care peste 60 la sută locuiau la Mandalay și Rangoon. La sate revenea un singur medic la 28 000 de lo-

cuitori. De aceea malaria, holera și variola făceau ravagii.

În ultima vreme s-au elaborat, de asemenea, o serie de măsuri și în vederea îmbunătățirii învățămîntului care, însă, din lipsă de profesori și de localuri pentru școli, n-a putut fi încă generalizat.

K. Lavrentiev

ANGOLA

„Șase luni de libertate”

Viața detașamentului începe cu mult timp înainte de vîirea zorilor, cînd jungla mai e încă învăluită în întuneric iar pe cer continuă să strălucească, cuprinse parcă de o ușoară oboseală, stelele mari ale sudului.

Apoi o lumină slabă, difuză începe să se strecoare prin hățișul des. Ostașii, gata echipați, pornesc în cea mai desăvîrșită liniște spre posturile de observație. Ne îndreptăm spre bucătăria partizanilor. E o colibă foarte bine camuflată, pentru ca din avion să nu se observe că înăuntru arde focul. Fiecare membru al detașamentului își primește porția de lapte condensat, pe care-l subțiază apoi cu apă clocotită și-l soarbe în înghițituri mici. În alte puncte ale regiunii eliberate condițiile de viață sînt ceva mai bune, dar și acolo există neajunsuri. În primul rînd ele sînt înfestate de malarie: în fiecare zi ostașii trebuie să înghiță o doză respectabilă de chinină. Și totuși, în ciuda măsurilor profilactice, groaznică boală — malarie tropicală — îi doboară pe unii din ei.

În jurul meu se află oameni cu biografii foarte interesante. L-am întregat pe tovarășul Cesar, comandantul detașamentului, din ce regiuni au fost recrutați membrii detașamentului.

— Cînd o să ne adunăm cu toții, o să vă arăt — îmi răspuse el.

Prilejul se ivi destul de repede și comandantul ordonă:

— Tovarășii din nordul Angolei, un pas înainte!

Ieșiră cîțiva înși.

— Din Angola centrală, de sud, din Kabinda și Nanbuangongo!

Și oamenii ieșeau unii după alții, răspunzînd scurt la apel:

— Prezent!

— Dar ce e Nanbuangongo? — l-am întregat eu.

— E o regiune deosebită de celelalte. Toți partizanii veniți de acolo poartă pseudonimul: „Șase luni de libertate”. Dar despre asta e cazul să vă povestesc mai pe indelete. Cu alții mai mult cu cît și eu sînt lot din Nanbuangongo.

Așa am aflat o poveste ieșită din comun — eroică și tragică în același timp. Poveste care va fi considerată unul din cele mai luminoase momente din lupta de eliberare națională dusă de poporul angolez. Despre participanții ei au început să circule chiar legende. Ei au devenit un fel de frați de cruce și, după ce și-au părăsit locurile de baștină, au adoptat numele conspirativ „Șase luni de libertate”. Iată istoricul acestei întîmplări.

După cum se știe, revoluția din Angola

a început în februarie 1961. Într-una din zile, locuitorii răsculați din Luanda, înarmați cu ce au găsit la îndemînă, au pornit în grup masiv spre închisoarea orașului, spre a-i elibera pe deținutii politici. Cei mai mulți dintre ei aveau acolo rude sau prieteni. Armata și poliția au deschis focul împotriva populației. Au urmat apoi arestări și o cruntă teroare, după care a fost declarată starea de asediu.

Științele răspindite de țacila aprinsă în Luanda au cuprins curînd și provincia, regiunile rurale, unde populația trăiește și astăzi după legi statornice de portughezi încă în secolul al XVIII-lea. Afînd de evenimentele din Luanda, țărani și argații, precum și o parte din muncitori au incendiat fermele, plantațiile de bumbac, trestie de zahăr și caiea ale colonialiștilor.

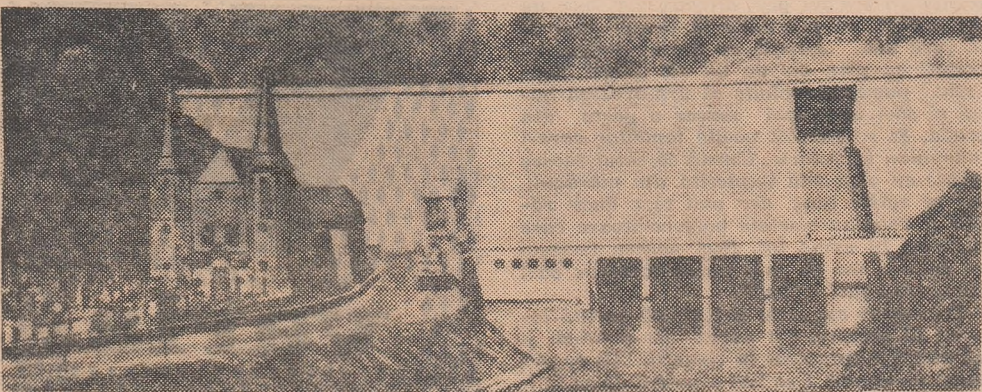
Mișcarea a căpătat caracterul cel mai violent în regiunea Nanbuangongo din nordul Angolei. După ce și-au venit în fire, portughezii au trimis la Nanbuangongo expediții de pedepsire care, însă, au fost mîrșite. În perioada aceea, la Nanbuangongo au luat ființă primele detașamente de voluntari pentru apărarea libertății. Partizanii s-au înarmat cu săbii și kaniangulo — puști cu cremene. Din fermele și casele părăsite de colonialiștii ei au izbutit să adune ceva arme.

Dar împotriva teritoriului eliberat de partizani erau trimise necontentit expediții de pedepsire. Deși puternice, formațiunile militare dușmane erau silit să se retragă rușinos, suferînd mari pierderi. În regiunea eliberată au luat ființă organe ale puterii populare și s-a pregătit o reformă agrară. Angolezii nutreau speranța într-o viață liberă.

Cuprinși de furie, portughezii își intensificară și mai mult loviturile. Răsculașilor le era din ce în ce mai greu să reziste cu puști de cremene în fața armatei motorizate. Teritoriul regiunii libere se îngusta pe zi ce trecea.

— Și a venit clipa — ne spuse Domingos Kapita, unul din participanții activi la apărarea eroică a regiunii eliberate, cînd am fost siliți să încetăm împotrivirea care durase șase luni. Cu lacrimi în ochi ne-am părăsit locurile natale. Pe pămîntul Nanbuangongo-ului au rămas mormintele fraților noștri. Toți partizanii care au participat la această bătălie de neuitat și-au luat, ca un legămînt, numele conspirativ „Șase luni de libertate”. E în același timp și parola cu care ne vom întoarce în locurile noastre de baștină, spre a ne clădi o viață nouă.

M. Domogațkih

Instalația de acumulare a apei prin pompare de la Vianden se numără printre cele mai mari din lume

SATAN ȘI COMP.

Sute de demoni
la dispoziția
dumneavoastră

„Inimă de cirtă: 13 franci. Fiere de taur, o sticlă: 12 franci. Un săculeț parfumat conținând lotus roșu, floarea sacră a japonezilor, care trezește o dragoste fulgerătoare și inevitabilă la ambele sexe: 15 franci. Inele bătute cu stele, care pun la dispoziția posesorilor lor sute de mici demoni, bucata: 15 franci“. Acestea sînt numai cîteva din anunțurile publicate sub rubrica „Arsenalul vrăjitorului“ în „Bulletinul esoteric“ tipărit la Paris și care se vinde lunar în circa 20 000 de exemplare.

Există în Franța vreo treizeci de publicații de acest fel, în afara celor care se ocupă exclusiv de astrologie. Pe lângă reviste apar și opere voluminoase: anul acesta numai în luna martie au văzut lumina zilei opt asemenea lucrări, cea mai importantă fiind „Enciclopedia ghicitului“ (568 pagini și 700 ilustrații!). Printre slujitorii științelor oculte se numără 40 000 de ghicitori (dintre care 6 000 numai la Paris), considerați... „birouri de informații“ de către organele financiare și supuși ca atare la plata impozitelor. La aceștia mai trebuie adăugați toți ghicitorii de la sate care reușesc să se sustragă fiscului și „vrăjitorii“ de la orașe care activează sporadic.

Pentru a ne documenta la fața locului, să pătrundem în pivnița din strada Mouffetard, care-i servește drept laborator lui Louis Renaud, unul din cei mai reputați „vrăjitori“ parizieni. După propriile sale declarații, el s-a simțit împins către magie de o vocație precoce, dar a exercitat și alte meserii. Acum, la 50 de ani, își folosește „fluidul“ numai pentru a îndepărta sau a atrage răul. Pe pereții pivniței se află diverse măști mai mult sau mai puțin monstruoase, pe o etajeră cîteva fetișuri de lemn, o luminare, o lampă, un craniu. În fund, reproducea unei picturi medievale a diavolului: stăpînul întunericului are o barbă deasă, de patriarh, în care rinjește satisfăcut. Pe jos, o sobă cu cărbuni, aprinsă.

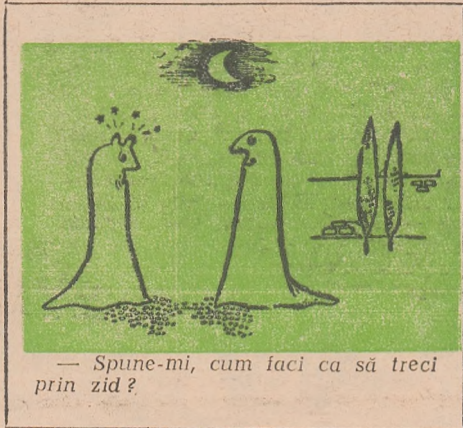
Clientul așteaptă într-un colț: un bătrîn, cu fața obosită; dacă suferă de ceva, cauza trebuie să fie vîrstă înaintată. El e, însă, convins că un dușman i-a făcut farmece. Renaud modelează liniștit o figurină de ceară care va prelua vraja. Apoi îi face semn bătrînului să se apropie și să șadă pe scaun. Pentru a obliga farmecul să-și părăsească victima, Renaud face pase înaintea „posedatului“, apoi, ca să ușureze operația, apucă într-o mînă un ou de piatră, în cealaltă o bucată de cărbune și bolborosește frazele rituale în fața unei mîini de ceară care simbolizează puterea diavolului. S-a sfîrșit! Vrăjitorul își aprinde o țigară (și asta face parte din ritual!), aruncă figurina de ceară în ceanun care se încălzește pe sobă, amestecă, mai pronunță o formulă magică, amestecă iar și scuipe. Bătrînul se poate întoarce acasă liniștit.

Ceremoniile de acest fel ating la Paris un număr impresionant, căci 50 000—100 000 de persoane consultă zilnic cîte un vrăjitor.

La sate magia păstrează aspectele vrăjitoriei de altă dată. În Bretania femeile care vor să aibă copii se duc în pelerinaj la menhirii druidici, simbol al fecundității;

doicile poartă coliere de cristal „pentru ca să le vină laptele“. Cazuri de „telekinezie“ — deplasarea obiectelor în spațiu fără intervenția omului — sînt citate frecvent în ziare: la Vanosc, butucii de lemn se... plimbă noaptea prin casă; la Vauchelles, țiglele se lovesc pe acoperiș, furculițele se înalță amenințătoare pe masă. De fiecare dată, victimele sînt sigure că se găsesc sub o influență răufăcătoare și, bineînțeles, este chemat să intervină vrăjitorul satului.

Codul penal francez prevede pedepse ușoare pentru „cei care-și fac o profesiune din prevestirea sau interpretarea viselor“,

— Spune-mi, cum faci ca să treci prin zid?

dar nimeni nu se sinchisește de respectarea lui. Magia a intrat în obiceiuri; pe marile bulevarde din Paris poți să-ți procuri horoscopul pur și simplu introducînd o monedă de un franc într-un automat strălucitor: progresul în slujba magiei.

Asta nu înseamnă, însă, că Descartes, Voltaire, Diderot, spirite luminate care au luptat pentru triumful rațiunii, sînt renegați de strănepoții lor. Căci tot la Paris a apărut în luna mai un „Dicționar raționalist“, ai căror autori (o sută de oameni de știință), au adoptat deviza „să înșfăcăm magia de guler“.

Rodion Emdin

PERFORMANȚE

Dacă omul
ar putea...

În fața performanțelor insectelor, omul nu poate fi cuprins decît de admirație, dar și de o oarecare teamă. O gînganie cum e furnica transportă fără nici un efort aparent greutatea mult mai mare ca ea, în timp ce el, creatură superioară, abia de-și poate ridica semenul. Dar lăcusta? Priviți-o, are numai trei centimetri și totuși sare cu ușurință treizeci în înălțime, în timp ce omul nu-și poate depăși nici propria statură. Cît despre unele coleoptere, adevărații Herculi ai lumii animale, dacă omul ar fi înzestrat la scara lui cu forfecii de care dispun acestea, el ar putea tăia fără nici un efort stîlpul de telegraf! Cum de e posibil așa ceva?

Cu toate performanțele lor, insectele sînt totuși alcătuite la fel ca restul viețuitoarelor: cap, torace, abdomen și membre, sînt „construite“ din materie organică, cu părți tari și moi, trăiesc în aceeași lume ca și mamiferele, distanțele și greutatea rămîn distanțe și greutăți. Numai că sînt mult mai mici ca noi. Între aspectul fizic și forța unei ființe există o relație destul de simplă. Se știe că rezistența unei piese la tracțiune este proporțională cu secțiunea ei.

nea ei. În cazul ființelor, scopul membrilor este să transporte animalul, iar secțiunea lor trebuie să fie în raport cu greutatea lui.

La mamiferele de proporțiile omului, membrele reprezintă cam jumătate din greutatea corpului. E de la sine înțeles deci că numărul membrilor noastre e redus la minimum. La insecte, dimpotrivă membrele sînt proporționale de o sută de ori mai puțin grele, fapt care le și permite să transporte cu atîta ușurință povveri de două sau trei ori mai grele ca ele, și să realizeze astfel adevărate performanțe.

La lăcustă și purice, campionii salturilor în înălțime, mecanismul care provoacă săritura constă în desînderea membrilor în prealabil contractate. Dacă mișcarea e bruscă, corpul sare cu o viteză prodigioasă. În asemenea împrejurare, energia maximă desfășurată de contracția musculară este proporțională cu produsul dintre secțiunea mușchiului și lungime. Așa că săriturile puricelui pînă la 30 cm nu trebuie să ne intrige.

Pentru a zbura, o insectă are nevoie de cel puțin 1 cm² de aripi. Omului, însă, care cîntărește de un milion de ori mai mult, i-ar trebui, ca să zboare, o suprafață de aproximativ 100 m². Care din noi ar putea duce în spinare asemenea aripi?

VÎNĂTOREȘTI

Înfruntînd pe Simba

În muzeul din Mogadiscio, capitala Somaliei, sînt expuse niște sulife ceva mai scurte de doi metri, cu vîrfurile în formă de inimă și ascuțit ca un brici. Ghidul binevoitor explică vizitatorilor cum sînt folosite aceste arme pentru a ucide lei: „E foarte simplu. Trebuie să aștepti pînă ce te atacă leul. În clipa aceea te ciucești cu sulifa îndreptată spre fiară. Cînd aceasta e

Cu sulifa îndreptată spre fiară

deasupra ta, îi împlinți arma în burtă. Asta-i tot“.

O fi simplu pentru locuitorii savanelor, dar pentru alții o întîlnire cu Simba, regele animalelor, nu e o glumă.

După mulți ani petrecuți prin școli și facultăți, Ali Hammud Mussa s-a întors să-și vadă familia. Se afla abia de cîteva zile în satul natal Burao-Duki cînd toți bărbații au pornit cu vitele la adăpătarea situată la vreo 150 km distanță. Ali n-a mai fost socotit capabil de o asemenea „escapadă“ și de aceea i s-au lăsat în grijă femeile și copiii. Un obicei străvechi prevede că paznicul trebuie să-și petreacă noaptea în ocolul cămulelor. În amurg, Ali dădu o raită prin sat, urînd în toate colibe noaptea bună și vru să se retragă în familie. Maică-sa și soră-sa protestară însă energic față de această încălcare a obiceiului și îl expediară la locul cuvenit. Cînd începură să se înalțe zgomotele nopții africane — urletele hienelor și șacalilor, strigătele păsărilor răpitoare, pașii elefanților în desis — Ali se cutremură de frică, dar încrezător în parapelul de lut al satului, adormi curînd pe un braț de fîn. Tocmai atunci un leu nu găsi altceva mai bun de făcut decît să pătrundă în țărcul oilor și să fure una. Amețit de somn, tînărul își aminti ca prin vis de un alt obicei străvechi: paznicul trebuie să urmărească hoțul și să-i ia înapoi măcar o parte din pradă. Și se auzeau vocile femeilor care-l îndemneau la datorie. Uitînd că satul fusese închis cu o poartă împletită din mărăcină, Ali se zgîrie bine, dar mai tare decît rănilile îl usturau risetele batjocoritoare care răsunau în urma lui. Nici pentru treizeci de cămile nu va mai putea taică-su să-i cumpere o fată din sat!

Trosnituri suspecte îl fîntuiră curînd locului în pădure. Cu pușca într-o mînă și un pistol despiedicat în cealaltă, Ali se pîti după un copac. I se luă o piatră de pe inimă cînd auzi pași și voci omenesci. Era sora lui care, împreună cu nepotul de zece

ani și fără nici o armă, țipînd și aruncînd cu pietre, reușiseră să-l deranjeze pe leu de la ospăț, și să recupereze o jumătate de oaie. „La ce bun toate astea?“ întrebă Ali, cît putu mai degajat. Dar sora lui cunoștea rostul acestui străvechi obicei al somaliilor: „Dacă Simba nu află liniște în satul nostru, dacă-și amintește cît de neplăcută i-a fost vîntoarea, nu se mai întoarce și-și caută alt loc. Hoitul animalului ucis este ars și cenușa îngropată. Mirosul le taie fiarelor pofta de mîncare. Nici un leu nu se va mai arăta pe aci o bună bucată de timp...“.

DE PRETUTINDENI

Atenție la parcare!

Cert, cunoștințele automobiliștilor au o lacună serioasă: ei n-au auzit nimic despre autovehiculele cu decolare verticală. Invenția aparține unui finlandez, care nu din modestie a preferat să-și treacă numele sub tăcere.

Pe o șosea din Finlanda poliștii au descoperit un automobil... agățat cu roțile din spate de crengile unei copac. Întîmplarea s-a soldat fără victime. Poliția e în căutarea proprietarului mașinii care evită să se arate. Nu de alta, dar riscă să fie amendat pentru că... și-a parcat vehiculul într-un mod periculos pentru alți conducători.

Motive de divorț

După 18 ani de căsătorie, Calvin Neiter, din Chicago, a considerat că a răbdat destul și a intentat acțiune de divorț. Motivul? Soția îi făcea viața imposibilă pentru că:

- îl obliga să apese pe diferitele butoane electrice cu coatele, pentru a nu le atinge cu degetele;
- îl silea să-și schimbe hainele ori de cîte ori cineva tușea;
- îl forța să-și lase pantofii și hainele la subsol, ori de cîte ori se întorcea din oraș și-l trimitea îndată să-și facă baie;
- din 1958 refuza să primească în casă rude sau prieteni;
- spăla pereții și tavanul cînd lucrările de reparație făceau necesară prezența în locuință a unor oameni străini;
- a spălat interiorul automobilului după ce un mecanic se așezase pe banchetă.

Dar lumea nu s-a sfîrșit...

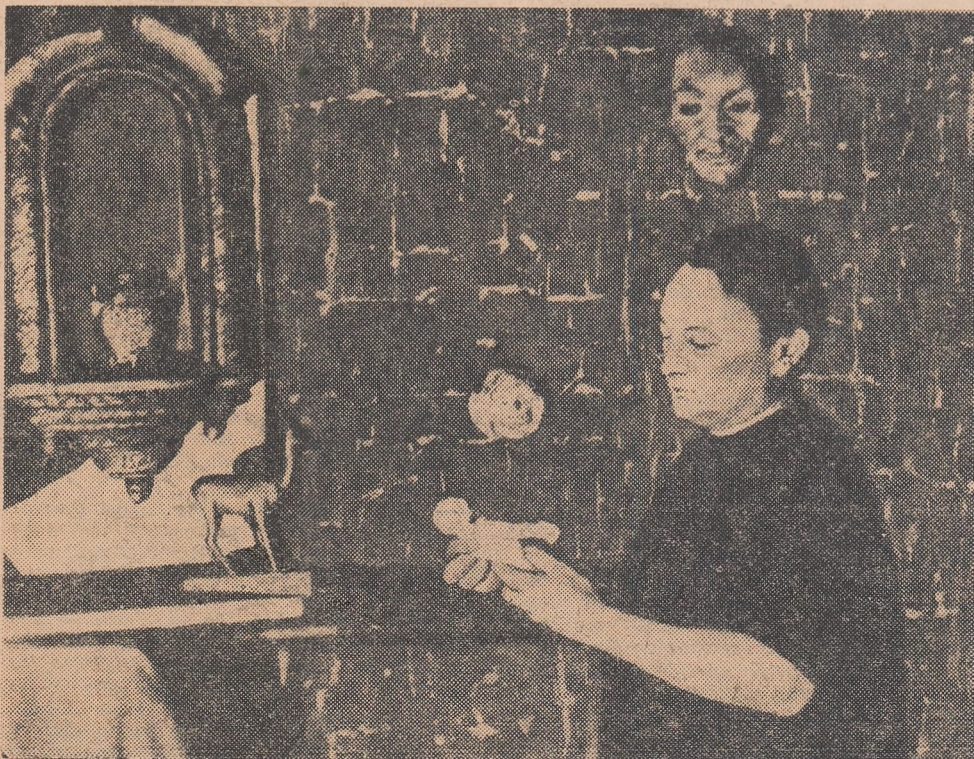
Lucrările de reparații ale unei clădiri din orașul Rostock (R.D.G.) au scos la iveală o sticlă de bere, ascunsă în zid, care conținea o scrisoare datată din 15 august 1909. Autorul epistolei, un zidar, își exprimă nedumerirea în legătură cu încăpăținarea oamenilor de a construi case. La ce bun atîta muncă și cheltuielă se întreba zidarul, dacă exact peste o lună va avea loc sfîrșitul lumii?

Regrete tîrzii

Midgy se căiește amarnic de fapta ei. Ea și-a abandonat puilul pe cînd era încă mic și neajutorat. Vecina ei, o maimuță respectabilă, l-a adoptat cu mîrinimie: „Să crească împreună cu al meu“ — parea să spună mormăitul ei binevoitor. Privind tabloul duios al fericitei familii, Midgy se simți cuprinsă de invidie. Dar era prea tîrziu. Fiul părăsit n-a mai vrut să plece de lângă mama lui adoptivă.

Întîmplarea a avut loc în grădina zoologică din Magdeburg.

(Din „Vokrug Sveta“)

„Magul“ și păpușica fermecată

Cooperativa „IGIENA“

Sediul central : București
Str. Dr. Pasteur 60
Telefon 15.91.02

Execută prin unitățile sale din întreg
cuprinsul orașului București, cu personal
de înaltă calificare profesională :

- Coafuri moderne pentru femei
- Cosmetică
- Vopsitul părului în toate nuanțele
- Ondulațiuni permanente: naturale, reci și în ulei
- Manicure
- Pedicure
- Șampon
- Freccii
- Masaje faciale
- Spălatul capului
- Tunsori moderne pentru bărbați

Saloane speciale de frizerie și coafură

Masca de frumusețe

TENOFIN
EMOLIANTĂ
și
NECTIN-
cremă cu lăptișor de matcă

TENOFIN
ASTRINGENTĂ
și
CATIFELIN-
cremă cu ulei de avocado

CIL

COMPLEXUL
PENTRU INDUSTRIALIZAREA
LEMNULUI

PRODUCE:

PLĂCI AGLOMERATE CU RĂȘINI
UREOFORM-ALDEHIDA DIN AȘCHII
DE LEMN TRIPLU STRATIFICAT.

Economice, stabile, grosimi uniforme,
randament sporit la croire, perfect
plane, formate practice, se pot furni-
rui etc.

DOMENII DE UTILIZARE

● Mobilier ● plafoane ● pereți despăr-
țitori ● amenajări interioare ● va-
goane tramvai ● lambriuri ● con-
strucții navale etc.

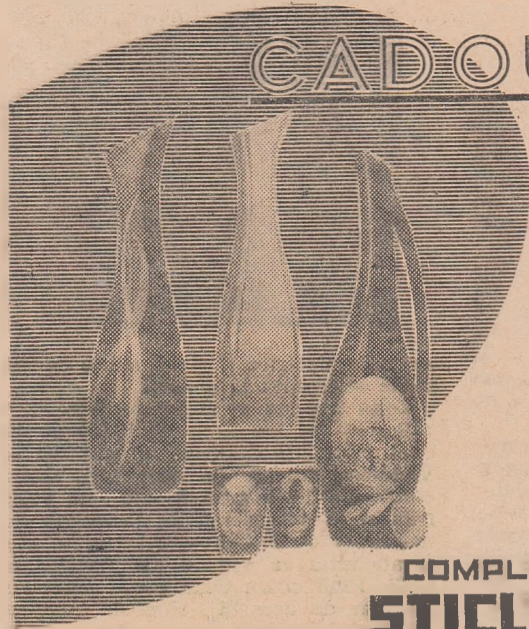
Greutate specifică 60
kg/mc.

Grosimi : 8. 12. 16. 19. 22
mm.

Formate : 1830/3660, 1830/
1830, 2440/1839, 1220/
1830 mm.

**C.I.L.
BRAILA**

CADOURI

PLĂCUTE
UTILE
IEFTINE

SERVICII DE MASĂ,
LICHIOR, CAFEA ETC.
VASE DE FLORI ȘI
BIBELOURI

PRODUSE DE
COMPLEXUL INDUSTRIAL DE
STICLĂ ȘI FAIANȚĂ
SIGHIȘOARA

GOSPODINE, folosiți!

- Oala pentru fierț lapte
 - Oala pentru fierț cartofi
- produse de:

EMAILUL ROȘU

MEDIAȘ

AVANTA JE: laptele nu dă
în foc, cartofii fierb în aburi
repede și nu se stărmă.

COLOROM

GALLUS

Vopsește orice țesături
MĂTASE • BUMBAC • LINA
ROCHII • HAINE • BLUZE

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE

SIBIANA

Balul de absolvire

Cum să ne îmbrăcăm la balul de absolvire? Întrebarea aceasta și-o pun multe fete la sfârșitul ultimului an școlar. Căci absolvirea școlii este un eveniment important și solemn în viață, și „eroinele” au pretenția — legitimă — de a fi cit mai frumoase în ziua aceea.

Părerea că rochia pentru balul de absolvire trebuie să fie neapărat albă, cu fusta înfoiată, s-a perimat. Mai potrivite sunt țesăturile în tonuri dulci, pastelate, uni sau cu desene fine. Căci rochia — și de faptul acesta trebuie să se țină seama și la alegerea modelului — poate fi purtată și după aceea.

E bine dacă mai rămâne o bucată de material: ulterior se pot face mici transformări care să schimbe destinația toaletei.

Nu trebuie cumpărate materiale scumpe, ca brocartul sau catifeaua: pe fetele tinere ele arată prea pretențioasă. Industria textilă oferă acum multe materiale sintetice, poplinuri și altele, foarte potrivite pentru această împrejurare.

Moda de azi e simplă în croială, toată atenția acordându-se detaliilor. Sint foarte moderne panglicile, paspoalurile, volanele, broderiile, aplicațiile, florile artificiale.

Rochiile de vară și de seară se fac fără minci. Moda nu trebuie forțată prin de-

coltee exagerate, fusta prea strimțită etc. Fetelor tinere le stă mai bine cu fusta puțin evazată: în clini sau în cute.

Dacă rochia are un model simplu, vă puteți face o coafură festivă, împodobind-o cu o panglică sau cu o floare. Cerceii, brățările, broșele de sticlă strălucitoare sint nepotrivite; mult mai indicat e un lănișor subțire sau o brățară de metal. Nu îmbrăcați mânuși, ele se armonizează mai bine cu rochiile lungi.

Iată un model pe care vi-l recomandăm pentru balul de absolvire. Rochie cu pliseuri late de sus până jos. Cordon lat, în altă culoare (din același material se poate face și o panglică pentru păr), cu un buchetel de flori artificiale prins pe el. Se poate purta și un cordon îngust din materialul rochiiei.

A. Vronskaia

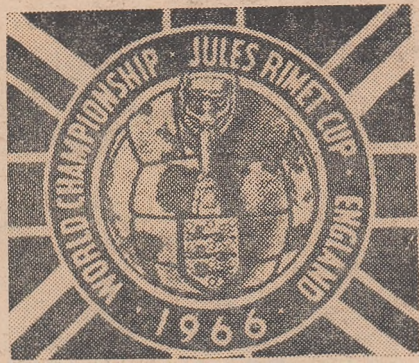
SPORT

Cine va săruta zeița de aur?

Peste două zile, în cadrul preliminariilor campionatului mondial de fotbal, echipa noastră va întâlni la Lisabona selecționata portugheză. Eveniment predominant în viața sportivă, campionatul mondial este subiectul nr. 1 al presei de specialitate. În articolul pe care îl reproducem mai jos, binecunoscutul comentator sovietic I. Vaniat ne oferă un bogat material informativ.

De aproape șapte ani, cea mai adulată zeită ocupă locul de onoare dintr-o sală a

Confederației braziliene de sport, păzită cu strălucire zi și noapte de o armată de detectivi vigilenți, protejată de o rețea de

semnale electrice și vîrîtă sub o cupolă de sticlă rezistentă la gloanțe.

Zeița aceasta se numește Nike și este asigurată pentru suma de 10.000 de dolari. Căci Nike cea modernă e statueta zeiței Victoriei, făurită din aur curat (figurina cântărește 1.800 grame) de un sculptor francez și cumpărată de Federația internațională de fotbal — F.I.F.A. — spre a fi atribuită ca premiu campionilor mondiali. Pînă acum doar patru echipe s-au bucurat de această răsplătă supremă a fotbalului modern: uruguayană, italiană, vest-germană și braziliană.

De altfel, iată pe scurt situația turneelelor care se numesc oficial „Campionatul mondial de fotbal — Cupa Jules Rimet” (în memoria eminentului activist francez care a condus mulți ani F.I.F.A.): 13.VII—30.VII.1930 — țara gazdă Uruguay — țări participante 13 — campioană echipa Uruguayului; 27.V—10.VI.1934 — Italia — 29 — Italia; 4.VI—19.VI.1938 — Franța — 35 — Italia; 27.VI—16.VII.1950 — Brazilia — 23 — Uruguay; 16.VI—4.VII.1954 — Elveția — 35 — R.F.G.; 8.VI—29.VI.1958 — Suedia — 49 — Brazilia; 30.V—17.VI.1962 — Chile — 56 — Brazilia; 12.VII—30.VII.1966 — Anglia — 54 — ?

După cum se știe, titlul de campioni îi scutește pe fotbaliștii brazilieni de jocurile preliminare. Totuși ei studiază intens fotbalul european, văzînd în el pe principalul rival. Îi interesează în mod special gazdele viitorului campionat — englezii, deținătorii Cupei Europei — spaniolii, campioni olimpici — ungurii și selecționata U.R.S.S., care se bucură de autoritate în fotbalul internațional.

Selecționata sovietică și-a încrucișat odată armele și cu brazilienii, cu puțin înainte ca aceștia să devină campioni mondiali. După toate probabilitățile, cele două echipe se vor întîlni din nou la cel mai înalt nivel: la începutul lui iulie selecționata Braziliei, care va veni pe continentul nostru cu două garnituri (44 jucători), va juca la Lujniki pentru un ultim sondaj înaintea bătăliei de la Londra.

Cine are cele mai multe șanse să plece în Anglia? Unul dintre puținii căpitani care au avut rîvnita fericire de a o săruta pe zeița Nike — Fritz Walter (R.F.G.) — a numit într-un recent interviu cîștigătoarele grupelor: Belgia, R.F.G., Iugoslavia, Cehoslovacia, Irlanda de Nord, Ungaria, U.R.S.S., Italia, Spania, Argentina, Uruguay și Chile.

Dar pronosticurile sportive în general, și cele fotbalistice în special, sint o treabă riscantă. Nici Walter n-a scăpat acestei legi necruțătoare. Se știe că șansele fotbaliștilor cehoslovaci sint acum practic nule. S-au împiedicat în prima etapă a turneului și deținătorii Cupei Europei pierzînd cu 0:1 la irlandezi. Spaniolilor le trebuie acum cel puțin un al treilea meci cu irlandezii pe teren neutru, căci un rezultat de egalitate la Madrid îi va lăsa „în afara jocului”. Culmea e că golul în poarta Spaniei a fost marcat de... portarul spaniol Iribar! Caz rarissim. E foarte probabil că nici fosta echipă a lui Walter nu va străpunge „betonul suedez” la Stockholm (după acel 1:1 pe teren propriu). Aduag că pentru meciul respectiv biletele au fost vindute cu jumătate de an înainte!

...Cine o va săruta totuși la Londra pe zeița Nike, care deocamdată doarme senină sub palmierii din Rio de Janeiro? Tot căpitanul selecționatei braziliene plîngînd de fericire? Sau flegmaticul și corectul „captain” al echipei engleze, echipa țării în care s-a născut fotbalul dar care nu s-a bucurat încă niciodată de trofeul suprem? Sau, poate, căpitanul... Dar gata cu pronosticurile. Să lășăm cuvîntul balonului.

I. Vaniat

Igor Netto a părăsit stadionul

La cinci minute după începutul meciului amical U.R.S.S.—Austria, desfășurat recent în Moscova, Igor Netto, vechiul căpitan al reprezentativei sovietice, a predat solemn conducerea destinelor acesteia în miinile noului căpitan al echipei: Valentin Ivanov.

Evenimentul a fost primit cu emoție de toți amatorii de fotbal din U.R.S.S., pentru care Igor Netto este de mulți ani o figură extrem de populară. Și pe bună dreptate,

întrucît de numele lui sint legate unele din cele mai frumoase pagini ale soccerului sovietic.

Igor Netto a fost căpitanul echipei reprezentative a U.R.S.S. timp de treisprezece ani fără întrerupere, mai exact din primăvara lui 1952, cînd a condus echipa U.R.S.S. într-un meci cu naționala ungară.

...Avea pe atunci douăzeci și doi de ani. Și debutase numai cu trei ani înainte, în 1949, într-o echipă de club importantă: Spartak-Moscova. Dar chiar de la început, tînărul fotbalist se făcuse remarcat prin tehnica-i desăvîrșită și prin priceperea de a organiza jocul coechipierilor săi.

În 1956, la a XVI-a Olimpiadă de la Melbourne, echipa condusă de Netto a devenit campioană olimpică la fotbal. În 1960, zeci de mii de moscoviți au aplaudat frenetic echipa reprezentativă a U.R.S.S. care făcea un tur de onoare în jurul stadionului V. I. Lenin, după ce se întorsese victorioasă de la Paris unde cîștigase Cupa Europei.

...Maestru emerit al sportului, Igor Netto a participat la două Olimpiade, două campionate mondiale și șaptesprezece campionate ale U.R.S.S.

Un palmares pentru care poate fi invitat de orice fotbalist.

Igor Netto (la dreapta) și Valentin Ivanov

COSMETICA

Îngrijiți-vă părul!

O statistică recentă arată că din pricina neglijenței sau a greșitei îngrijiri a părului șapte femei din zece îl pierd încet dar sigur. Iată cîteva sfaturi care vă vor ajuta să împiedicați căderea părului. Operația nu e prea simplă dar scopul urmărit merită efortul.

Înainte de toate, masați pielea capului. Timp de zece minute masați-o cu degetele uscate de la ceafă spre frunte. Apoi muiati degetele în ulei de măsline sau de ricin și repetați operația. După care frecati părul

cu ulei, șuviță cu șuviță, de la rădăcină spre vîrf. Pentru ca uleiul să pătrundă mai bine în păr faceți-i acestuia o baie de abur. Procedați în felul următor: turnați într-o cratiță sau în lighean apă fierbinte și, ferindu-vă fața de abur, expuneți-vă părul timp de patru-cinci minute. Nu uitați să vă acoperiți cu un prosop, ca la inhalație. După ce părul se răcește scoateți prosopul și spălați-vă capul. La spălat folosiți numai șampon sau două gălbenușuri amestecate din vreme cu două ceșcuțe (de cafea) de ulei de migdale calde. Ungeți-vă părul cu această compoziție și spălați-l după cîteva minute. Repetați de cîteva ori. Apa să nu fie fierbinte. Operația trebuie făcută de două-trei ori pe săptămînă timp de trei săptămîni. În tot acest rîstimp luați zilnic două-trei tablete de vitamina C.

Valentina Ivanova

SFATURI PRACTICE

● Lemnăria de la ferestre și uși vopsită într-o culoare deschisă cu email sau vopsea cu ulei trebuie spălată fără săpun. În apă se poate în schimb adăuga puțin amoniac (o linguriță la un litru de apă). Amoniacul curăță bine murdăria și redă vopselei strălucirea.

● Petele închise de pe vasele de aluminiu pot fi curățate cu o cîrpă moale muiată în prealabil într-o soluție slabă de oțet.

● Pentru ca ceaiul să nu-și piardă cu timpul aroma, trebuie păstrat într-o cutie metalică, de sticlă sau de material plastic bine închisă.

(După „Trud”)

GINNASTICA

Alungați bătrînețea

Oricît de mult v-ar plăcea să mai zăboviți dimineața în pat cîteva minute, rezistați tentației! Dăruiți aceste minute sănătății dumneavoastră. Timpul „jertfit” gimnasticii de dimineață vă răsplătește însutit. Cîteva exerciții alungă somnolența și moleșeala și vă dau vicioine pentru toată ziua.

Condiția de bază a gimnasticii e regularitatea. Nu lăsați să vă scape nici o zi. În timpul exercițiilor supravegheați-vă ținuta: spatele trebuie să fie drept, pieptul bombat, abdomenul supt.

Complexul pe care vi-l propunem azi e destinat persoanelor în vîrstă. Dar mai întîi consultați medicul. Exercițiile nu trebuie să vă epuizeze. Le repetați pînă simțiți o ușoară oboseală.

● Ridicați brațele și înălțați-vă în aceeași timp pe vîrfuri cu o extensie puternică (inspirație). Coboriți brațele prin afară (expirație). Repetați de 6—8 ori.

● Picioarele depărtate, brațele îndoite la piept, cu palmele în jos. Cu o mișcare puternică duceți de două ori coatele spre spate, apoi repetați mișcarea (tot de două ori) cu brațele întinse. În total 16—20 de mișcări.

● Cu palmele la ceafă aplecați-vă spre stînga, ducînd în același timp piciorul stîng în lături. Același lucru la dreapta. Repetați de 4—5 ori. În timpul exercițiului aveți grijă să țineți spatele drept.

● Miinile pe șolduri, picioarele depărtate. Răsuciri de trunchi la dreapta — înapoi, ducînd brațele în lături (inspirație). Revenire în poziția inițială (expirație). Același mișcare la stînga. Repetați de 4—5 ori în fiecare sens.

● Miinile pe șolduri, picioarele depărtate. Rotări de bazin, de cîte 7—9 ori în fiecare direcție.

● Miinile pe șolduri, picioarele depărtate. Lăsați-vă ușor pe spate, apoi aplecați-vă în față și cu o mișcare elastică încercați să atingeți podeaua. Reveniți în poziția inițială. De 5—7 ori.

● Ținîndu-vă de speteaza scaunului, îndoiți piciorul, întindeți-l înainte, îndoiți-l iar și lăsați-l ușor pe podea. Repetați exercițiul de 4—5 ori cu fiecare picior.

● Cu miinile la ceafă, lăsați-vă ușor pe vine (inspirație). Ridicați-vă (expirație). Supravegheați-vă să țineți spatele drept. Repetați de cîte ori vreți.

Încheiați complexul cu primul exercițiu — respirație adîncă — după care faceți cîteva pași în ritm liniștit, prin cameră.

Prof. Olga Nikolaeva